

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
ІНСТИТУТ ПРАКТИЧНОЇ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА АРТ-МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА АРТ-МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ІВЕНТ-ТЕХНОЛОГІЙ**

На правах рукопису

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістр
на тему:
«Переоформатування діяльності закладів культури в умовах
воєнного стану»**

Виконав: студент II курсу
Група МКД-11-22
Спеціальності 028 «Менеджмент
соціокультурної діяльності»
Скляр Олександр Олександрович
Науковий керівник:
кандидат культурології, доцент
Дячук Валентина Павлівна
Рецензент:
кандидат культурології, доцент
кафедри івент-менеджменту та
індустрії дозвілля КНУКІМ
Пашкевич Марина Юхимівна

Допущено до захисту:
протокол засідання кафедри
№ 5 від 22 листопада 2023 р.
в.о. завідувача кафедри артменеджменту
та івент-технологій
_____ Вікторія ДОБРОВОЛЬСЬКА

АНОТАЦІЯ

Скляр О. Магістерська робота на тему: «Переформатування діяльності закладів культури в умовах воєнного стану». Кваліфікаційна робота на здобуття ступеня магістра за спеціальністю 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності» – Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, Інститут практичної культурології та арт-менеджменту. – Київ, 2023. – 105 с., список використаних джерел із 37 найменувань, три розділи, 10 підрозділів.

Магістерська робота присвячена дослідженню і аналізу переформатування діяльності закладів культури в умовах воєнного стану. Робота охоплює теоретичні засади переформатування, з акцентом на ролі менеджменту в адаптації закладів культури до нових умов. Особлива увага приділяється комунікативно-психологічним інструментам в роботі зі стейкхолдерами, професійній підготовці фахівців, а також волонтерським та фандрейзинговим проектам. Третій розділ роботи концентрується на практичному переформатуванні функціоналу закладу культури на прикладі ПК «Світлопільський» м. Олександрія, включаючи аналіз планової діяльності та реалізованих програм в умовах сучасних викликів, таких як пандемія COVID-19 та військовий конфлікт.

У цій роботі представлено результати аналізу основних процесів управління в Палаці культури «Світлопільський», розташованому в м. Олександрія, з акцентом на інноваційні підходи та методи адаптації діяльності цього закладу культури до умов воєнного стану.

Ключові слова: Культура, культурні заклади, суспільство, воєнний стан, збереження традицій, адаптація, відновлення.

ABSTRACT

Sklyar O. Master's thesis on the topic: "Reshaping the Activities of Cultural Institutions in Wartime Conditions". Qualification work for obtaining a Master's degree in specialty 028 "Management of Socio-Cultural Activities" – National Academy of Cultural and Arts Management, Institute of Practical Culturology and Art Management. – Kyiv, 2023. – 105 pages, a list of 37 sources used, three chapters, 10 subsections.

The master's thesis is dedicated to the study and analysis of the reshaping of the activities of cultural institutions in wartime conditions. The work covers the theoretical foundations of reshaping, with an emphasis on the role of management in adapting cultural institutions to new conditions. Special attention is paid to communicative-psychological tools in working with stakeholders, professional training of specialists, as well as volunteer and fundraising projects. The third chapter of the thesis focuses on the practical reshaping of the functionality of a cultural institution, exemplified by the Cultural Center "Svitlopilskiy" in the city of Oleksandriya, including an analysis of planned activities and implemented programs in the face of contemporary challenges, such as the COVID-19 pandemic and military conflict.

This work presents the results of an analysis of the main management processes at the "Svitlopolisky" Palace of Culture, located in Oleksandriia, with a focus on innovative approaches and methods for adapting the activities of this cultural institution to the conditions of martial law.

Keywords: Culture, cultural institutions, society, martial law, preservation of traditions, adaptation, recovery.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ	
ЗАКЛАДІВ КУЛЬТУРИ	10
1.1 Ступінь наукового зацікавлення предметом дослідження.....	10
1.2 Види та функції закладів культури.....	15
1.3 Менеджмент закладів культури	22
Висновки до першого розділу.....	27
РОЗДІЛ II. КОМУНІКАТИВНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ІНСТРУМЕНТИ	
В РОБОТІ ЗІ СТЕЙКХОЛДЕРАМИ	29
2.1. Професійна підготовка фахівців закладів культури в організації нонпрофітної та комерційної діяльності	30
2.2. Волонтерські культурні проекти, український фандрайзинг	37
2.3. Закони та нормативні акти що регулюють діяльність закладів культури в умовах війни	44
Висновки до другого розділу	51
РОЗДІЛ III. ПРАКТИЧНЕ ПЕРЕФОРМАТУВАННЯ ФУНКЦІОНАЛУ	
ЗАКЛАДУ КУЛЬТУРИ НА ПРИКЛАДІ ПК " СВІТЛОПІЛЬСЬКИЙ"	
М. ОЛЕКСАНДРІЯ	53
3.1. Особливості планової діяльності ПК " Світлопільський"	53
3.2. Досвід та реалізовані програми в умовах сучасних викликів.....	57
3.3. Переформатування в сучасних умовах війни Комунального закладу Палац культури «Світлопільський».	72
Висновки до третього розділу	84
ВИСНОВКИ	86
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	88
ДОДАТКИ	93

ВСТУП

Культура, як одна з найважливіших складових сучасного суспільства, впливає на формування цінностей, традицій і способу життя особистості та суспільства в цілому. Вона не лише відображає духовний світ, але і визначає розвиток та співіснування людей в їхньому культурному оточенні. Діяльність культурних закладів, усіх рівнів і форм влади, має величезний вплив на сприйняття і осмислення культурних цінностей суспільством, їх збереження та розвиток.

В сучасному світі, де ми стикаємось з непередбачуваними викликами та загрозами, воєнний час і конфлікти виникають як фактори, що впливають на різні аспекти нашого життя. Культурні заклади, в яких зазвичай розгортається різноманітна культурна та мистецька діяльність, також потрапляють під вплив змін і кризових ситуацій.

Але що стається з культурними закладами в часи конфліктів і воєнного часу? Воєнний конфлікт вносить надзвичайну незворотність у соціокультурні структури суспільства, і від цих закладів очікується, що вони виступлять як ключові фактори в підтримці психоемоційного стану громадян та відновленні нормального функціонування суспільства після воєнних подій.

У таких умовах культурні заклади можуть приймати на себе нові ролі та функції, відкриваючи перед собою завдання зміцнення громадської єдності, підтримки психологічного благополуччя, збереження та відновлення культурної спадщини та створення платформ для вираження громадських прагнень та потреб.

Завдяки своєму потенціалу культурні заклади можуть стати каталізаторами для відновлення соціальної стабільності та національної ідентичності, а також сприяти розвитку громадянських цінностей і гуманізму в умовах воєнного напруження. Вони можуть відігравати важливу роль у процесі адаптації до кризових ситуацій і сприяти подоланню труднощів, з якими суспільство зіштовхується під час війни та конфліктів.

Актуальність теми дослідження. Культура – основа розвитку особистості та суспільства. У широкому тлумаченні вона включає в себе системи цінностей, традицій і вірувань та визначає спосіб життя особистості й суспільства в цілому. Всупереч типовим уявленням, культура це не тільки духовність і творчість. Культура в її широкому розумінні – це зразки, еталони і норми в процесах їх трансляції (не тільки всередині країни, але і за її межами), відтворення у відповідних середовищах на живих носіях (через освітній процес, через клубні установи, через культурні рухи, через уміння, звички, компетенції та установки особистості), збереження (в музеях, бібліотеках, архівах і т.д.), а також оновлення та інноваційне творення нових зразків, еталонів, норм у процесі творчості (креації).

Діяльність закладів культури має на меті демонструвати сучасні досягнення вітчизняної та світової культури. Культурні установи мають виховувати в населення патріотизм, почуття громадянського обов'язку, культуру поведінки. Перед закладами культури постає завдання сформувані в людині почуття гідності, терпимості, поваги. Саме культурні установи мають пропагувати демократичні цінності, сповідувати принципи гуманізму. При цьому місцеві культурні заклади мають представляти не лише класику, а й впроваджувати сучасні проблеми суспільства, зокрема, війна, нетерпимість, дискримінація і т.д.

Заклади культури та комплекс матеріально-технічних, управлінських заходів (проектів), мають задовольнити суспільний попит населення щодо культурних послуг та збереження культурної спадщини. Умови воєнного конфлікту мають серйозний вплив на психічний стан громадян, і культурні заклади можуть грати важливу роль у підтримці їхнього психологічного відновлення, сприяючи стабільності та благополуччю суспільства. Виконання цього завдання є чинником духовного здоров'я населення, соціальної стабільності та національної безпеки, ресурсом привабливості і розвитку території, самовираження і самоідентифікації населення.

Не останнім аспектом є підготовка майбутніх менеджерів соціокультурної діяльності в культурних закладах. Зрозуміння ролі та особливостей управління культурними установами в умовах воєнних конфліктів стає надзвичайно важливим аспектом професійної підготовки майбутніх фахівців. Такі менеджери мають бути готові до ефективного управління культурними проектами та ресурсами в умовах викликів, пов'язаних з військовими конфліктами.

Утім, зазначене питання становить значний теоретичний і практичний інтерес і потребує дослідження. Цим і обумовлений вибір теми магістерської роботи.

Мета дослідження – розглянути складові діяльності закладів культури в сучасній Україні і можливість переформатування функціоналу в умовах воєнного стану.

Поставлена мета зумовила необхідність вирішення таких завдань:

- дослідити наукові джерела і визначити основні функції закладів культури на сучасному етапі в Україні;
- розглянути складові менеджменту закладів культури та їх ефективність в умовах воєнного стану;
- визначити ролі культурних закладів у збереженні культурної спадщини під час воєнного стану;
- розробити конкретні пропозиції щодо нових культурно-дозвіллевих послуг, які можуть оптимізувати діяльність Комунального закладу «Палац культури «Світлопільський», м. Олександрія, та зробити його конкурентоспроможним в сучасних умовах.

Об'єкт дослідження – заклади культури, зокрема Комунальний заклад «Палац культури «Світлопільський»

Предмет дослідження – діяльність та переформатування закладу культури в умовах воєнного стану комунального закладу «Палац культури «Світлопільський», м. Олександрія Кіровоградська область.

Методи досліджень. Під час проведення дослідження для досягнення поставленої мети було використано комплекс теоретичних та емпіричних методів.

Серед теоретичних методів використовувалися аналіз і систематизація наукової літератури в галузі загального та педагогічного управління. Ці методи служили основою для розробки методології дослідження.

- конкретизація, систематизація наукових категорій в управлінні закладами культури;
- вивчення нормативних, директивних, інструктивних, методичних документів, на основі яких здійснюється управління закладів культури;
- системно-узагальнюючий метод, на базі якого впливають висновки за підсумками дослідження;
- структурний та функціональний аналіз з метою визначення внутрішньої будови управління закладом культури.
- Емпіричні: спостереження; бесіда.
- Експериментальні: з'ясування структури, змісту, управління закладами культури;
- розроблення рекомендацій для покращення управління палацом культури.

Джерельна база та стан наукової розробленості теми.

Теоретичну та інформаційну базу дослідження складають наукові праці, публікації, та електронні ресурси, які охоплюють широкий спектр аспектів культури і освіти в Україні та за її межами. Значне місце у дослідженні займають роботи, опубліковані Міністерством освіти і науки України, які описують структуру, функції культури, та історію української культури. Особливий інтерес становлять дослідження, присвячені впливу воєнних подій та пандемії COVID-19 на культурне життя та освіту. Зокрема, важливість дослідження в контексті сучасних викликів підкреслюється в роботах Назаренко Ю., Головач Н., та інших авторів.

Вагоме значення для аналізу сучасного стану культурного життя України мають дослідження, що висвітлюють функціонування закладів культури в умовах воєнного стану, а також зміни в культурній політиці та освіті під час війни. Роботи таких вчених, як Mygal M., Olzacka E., та інших, надають цінний внесок у розуміння ролі музеїв, культурних організацій та освітніх закладів у побудові національної спільноти та відновленні спільноти після війни.

Окремо важливим є вивчення клубних закладів, як чинника становлення та розвитку культури регіонів України, висвітлене у працях Садовенко С.М. та інших дослідників. Також враховуються нормативно-правові акти, які визначають організаційно-правові засади діяльності суб'єктів господарювання та культурних закладів в Україні, розроблені Міністерством культури та інформаційної політики України.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у визначенні основних методів переформатування діяльності культурних закладів в умовах воєнного стану, для збільшення відвідувачів, отримання фінансування та правильного менеджменту.

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає в розробці практичних інструментів, щодо ефективного переформатування діяльності закладу ПК «Світлопільський».

Апробацію результатів дослідження було здійснено шляхом оприлюднення досягнутих результатів на XII Всеукраїнської наукової конференції молодих вчених, аспірантів та магістрантів «Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір» 02 листопада 2023 р., тема доповіді «Потенціал закладів культури для відновлення психоемоційного стану соціуму».

Структура та обсяг магістерської роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, що включають 10 підрозділів, загальних висновків. Загальний обсяг магістерської роботи становить 97 сторінок. Робота має список використаних джерел із 37 найменувань.

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ КУЛЬТУРИ

1.1 Ступінь наукового зацікавлення предметом дослідження

Цей підрозділ присвячений аналізу наукового зацікавлення у дослідженні закладів культури. Важливість теми зумовлена зростаючим усвідомленням ролі культурних інституцій у суспільстві під час воєнного стану, їхнього впливу на соціальний розвиток та ідентичність. Актуальність дослідження полягає в необхідності глибшого розуміння механізмів функціонування закладів, їх основних напрямків діяльності та впливу на культурне середовище в складні для країни часи.

Науковий інтерес до цієї тематики знаходить відображення у численних дослідженнях, включаючи роботи вчених, які аналізують різноманітні аспекти діяльності культурних закладів. У контексті будуть розглядатися статті та дисертації, присвячені даній тематиці. Особлива увага приділяється аналізу функціональних обов'язків працівників цих закладів, з акцентом на те, як часто їх діяльність виходить за рамки формальних обов'язків, включаючи волонтерство та інші форми жертвності.

Цей підхід дозволяє не тільки оцінити наявний стан досліджень, але й визначити ключові проблеми та перспективи розвитку в даній сфері. Завдяки чому, планування подальшого дослідження стає більш цілеспрямованим і ефективним, що сприяє збагаченню наукового розуміння ролі культурних закладів в сучасному світі.

Дослідження під назвою "Роль музеїв у створенні національної спільноти у час війни в Україні" [7] проводилося авторкою Elżbieta Olzacka з метою аналізу внеску нових музейних проєктів у формування національної ідентичності України після Революції Гідності 2013-2014 років та наступної війни на Донбасі. В основу дослідження лягли матеріали, зібрані під час семи наукових поїздок в Україну з червня 2017 року по серпень 2019 року, і

зосереджувалося воно на чотирьох кейсах: Першому музеї АТО в Дніпрі, Музеї Небесної Сотні в Івано-Франківську, виставці "Український Схід" у Національному музеї історії України у Другій світовій війні в Києві та проєкті Музею Революції Гідності в Києві.

Процес дослідження включав вивчення змісту експозицій, інтерв'ю з учасниками нових музейних проєктів та спостереження за щоденною діяльністю музеїв, включаючи організовані екскурсії та заходи. Важливою частиною дослідження стало вивчення ролі музеїв у активації, об'єднанні та інтеграції як національної спільноти України, так і громадянського суспільства

Результати дослідження показали, що музеї в Україні стали активними учасниками у виробленні наративів про героїзм та мучеництво у війні, значно впливаючи на сприйняття нації. Нові українські музеї спрямовані на створення національної наративи, зображаючи історію нації як прогресивну та успішну. Цей новий наратив пов'язаний з героїчною боротьбою за вільну та незалежну Україну під час Революції Гідності та війни на Донбасі, створюючи простір для нових героїв, які будують нову основу історії української нації.

Дослідження під назвою "Відновлення стійкості громади в поствоєнному контексті: розробка прозрень та рекомендацій - якісне дослідження на півночі Шрі-Ланки" [2] авторів Daya Somasundaram та Sambasivamoorthy Sivayokan, було проведено з метою зрозуміти загальні психосоціальні проблеми, з якими стикаються сім'ї та громади, а також пов'язані з ними ризикові та захисні фактори, щоб можна було запропонувати практичні та ефективні інтервенції на рівні громади для відновлення сил, адаптації, стратегій впоратись із ситуацією та стійкості.

Методи дослідження включали якісне, екологічне дослідження в поствоєнній Північній Шрі-Ланці, яке включало участь спостерігачів; кейс-стаді; інтерв'ю з ключовими інформаторами; та обговорення у фокус-групах з

працівниками психічного здоров'я та психосоціальними працівниками громад, а також огляд літератури з медіа та організаційних звітів.

Результати виявили складні психічні та психосоціальні проблеми на індивідуальному, сімейному та громадському рівнях у поствоєнному контексті, які ускладнювали відновлення. Серед них - нерозв'язаний горе; індивідуальна та колективна травма; небезпека, самопошкодження та самогубства; бідність та безробіття; підліткові та небажані вагітності; алкоголізм; зловживання дітьми та їхнє занедбання; гендерно обумовлене насильство та вразливість, включаючи домашнє насильство, вдів та жінок, які очолюють сім'ї, сімейні конфлікти та розлучення; фізичні травми та інвалідність; проблеми, специфічні для дітей та літніх; зловживання та/або занедбаність літніх та інвалідів; антисоціальна та соціально невідповідальна поведінка; недовіра, безнадійність і безсилля.

У висновках зазначається, що враховуючи широко поширену травму на індивідуальному, сімейному та колективному рівнях, рекомендуються програми на рівні громад, які мають на меті підвищити місцеву обізнаність, знання та навички для вирішення загальних питань психічного здоров'я та психосоціальних проблем. Також рекомендується навчання працівників громадського рівня та інших в основах психічного здоров'я та психосоціального вирішення проблем, щоб відновити агентність та стійкість сім'ї та громади. Використання культурних практик та шкільних програм може оживити громадські процеси.

Дослідження під назвою "Handbook of research on the impact of culture in conflict prevention and peasebuilding" [3] було опубліковане в 2020 році під редакцією Ессієна Ессієна та виходило за видавництвом IGI Global, Information Science Reference в Hershey, PA. Ця робота охоплює широкий спектр тем, пов'язаних з культурними різницями у вирішенні конфліктів, базуючись на різних аспектах культури, таких як мораль, традиції та закони. Дослідження включає розділи, присвячені культурним інституціям і практикам, діалогу та втручанню у конфлікти, розвитку культури та

відсталості, релігії, керівництву та миротворчості, а також культурі, освіті та підприємництву.

Головна ідея публікації полягає в тому, що сучасні конфліктні сценарії виходять за рамки стандартизованих підходів до вирішення конфліктів. Культура, яка залучена майже до кожного конфлікту у світі, може також стати важливою складовою зусиль з перетворення руйнівних конфліктів у більш конструктивні соціальні процеси. Однак питання про те, що таке культура і як культура впливає на конфліктні сценарії, залишається спірним і недостатньо дослідженим. Книга підкреслює важливість культурних аспектів у рішенні конфліктів і має велике значення для освітян, соціологів, політичних лідерів, урядовців, академіків, фахівців з вирішення конфліктів, світових миротворчих організацій, дослідників та студентів.

У контексті воєнного стану в Україні, що було запроваджено Указом Президента України № 64/2022 від 24 лютого 2022 року [6], значно трансформувалися функціональні обов'язки працівників у закладах культури. Зміни в обов'язках впливають з необхідності адаптації до вимог воєнного часу та з урахуванням безпекової ситуації. У зв'язку з цим, керівники закладів культури зобов'язані організувати роботу таким чином, щоб забезпечити безпеку персоналу, що, в свою чергу, може включати перехід на дистанційний режим роботи або оголошення простою.

Однією з ключових особливостей періоду воєнного стану є те, що ряд працівників закладів культури залучається до волонтерської діяльності та інших форм громадської участі, які не є прямими функціональними обов'язками за їх основним місцем роботи. Ці дії, хоч і виходять за рамки звичних обов'язків, сприяють підтримці соціальної стабільності та безпеки в країні в часи кризи. Волонтерська діяльність та жертвовність стають важливою частиною соціального внеску працівників, яка має велике значення для підтримки морального духу та забезпечення невідкладних потреб громади.

На додаток, у зв'язку з непередбачуваною військовою ситуацією, працівники можуть бути вимушені до виконання додаткових обов'язків, які не є звичними для їх роботи у мирний час. Це може включати в себе забезпечення безпеки та обороноздатності закладів, надання допомоги в організації евакуаційних заходів, забезпечення зв'язку та координації з іншими службами. Ці додаткові обов'язки вимагають від працівників гнучкості, адаптивності та здатності швидко реагувати на змінні обставини.

В контексті волонтерської діяльності, працівники культурних закладів часто беруть на себе ролі, які значно виходять за межі їх професійних обов'язків. Це може включати збір гуманітарної допомоги, організацію культурних заходів для підтримки бойового духу та морального стану громадян, а також надання психологічної підтримки тим, хто постраждав від військових дій. Така діяльність вимагає від працівників не тільки фахових знань, але й емпатії, організаційних навичок та здатності працювати в умовах високого емоційного навантаження.

Крім того, важливо відмітити, що в умовах воєнного стану працівникам культурних закладів часто доводиться виконувати обов'язки, які стосуються забезпечення безпеки та оборони закладу. Це може включати в себе організацію укриттів, підготовку до евакуаційних процедур та взаємодію з місцевими органами влади та правоохоронними структурами. Така діяльність вимагає від працівників не тільки вміння оперативно реагувати на зміни у безпековій ситуації, але й наявності знань з цивільної оборони та основ надання першої медичної допомоги.

В умовах воєнного стану функціональні обов'язки працівників закладів культури значно розширюються та адаптуються під потреби суспільства та вимоги часу. Вони включають не лише традиційні професійні завдання, але й виконання додаткових ролей, таких як волонтерство, надання гуманітарної допомоги, участь у забезпеченні безпеки та обороноздатності закладів. Це свідчить про високий рівень відповідальності та гнучкості працівників

культурних закладів, їх здатність швидко адаптуватися до нових викликів та активно сприяти зміцненню стабільності та безпеки в країні.

Роботи, що були проаналізовані у цьому розділі, підкреслюють значущість інтеграції культурних інституцій у загальносуспільний розвиток та моральну складову здоров'я людей в умовах воєнного стану. Це дозволяє висновувати, що культурні заклади не тільки відображають, але й активно формують культурне обличчя суспільства. Вони служать важливими центрами збереження, розвитку та популяризації культурної спадщини, створюючи умови для гармонійного культурного діалогу між різними поколіннями та етносами.

Особлива увага в дослідженнях приділяється аналізу взаємодії культурних закладів з громадськістю та їх впливу на формування культурної ідентичності. Це підкреслює важливість залучення широкого кола громадян до культурного життя, а також необхідність адаптації культурних інституцій до сучасних викликів та потреб суспільства.

У підсумку, зазначимо, що наукове вивчення ролі культурних закладів є актуальним та необхідним як для розуміння сучасних соціальних процесів, так і для моральної складової в тяжких умовах. Це відкриває шлях для подальших досліджень, спрямованих на виявлення нових тенденцій та можливостей у цій сфері, що стане вагомим внеском у розвиток культурної політики та практик управління культурними ресурсами.

1.2 Види та функції закладів культури

Культурні заклади є важливою частиною суспільства, відіграючи ключову роль у збереженні, трансляції, розвитку цінностей та традицій. Ці заклади, які включають музеї, бібліотеки, театри, концертні зали та інші, служать як мости, що з'єднують минуле, сучасне та майбутнє, відіграючи вирішальну роль у формуванні культурної ідентичності.

Вони виконують низку важливих функцій у суспільстві:

- Э центрами освіти та навчання, де люди можуть вивчати історію, мистецтво, літературу та інші аспекти культури;

- Виступають як місця для дискусій, зустрічей та обміну ідеями, сприяючи різноманіттю та толерантності;
- Один із ключових аспектів діяльності закладів полягає у збереженні культурної спадщини;
- Музеї та інші подібні установи допомагають зберігати історичні артефакти, твори мистецтва, рукописи та інші важливі елементи для майбутніх поколінь.

Крім того, ці заклади є місцями, де нові форми мистецтва та культурні практики не тільки представлені, але й створюються. Вони відіграють роль інкубаторів для творчості та інновацій, стимулюючи розвиток.

Культурні заклади також впливають на різні аспекти суспільного життя. Вони сприяють розвитку освіти, підвищенню загальної обізнаності, формуванню моральних цінностей та етики, а також відіграють роль у формуванні соціальних звичаїв та традицій.

Незважаючи на свою значущість, стикаються з рядом викликів, включаючи обмежені ресурси, необхідність адаптації до змінюваного світу, і потребу в інтеграції новітніх технологій у свою діяльність. Важливо розуміти виклики, щоб ефективно реагувати на них і розвивати ці важливі інститути.

Загалом, такі заклади відіграють фундаментальну роль у розвитку і збереженні культури, освіти та історії суспільства. Їх діяльність та вплив на різні аспекти життя є незамінними, що підкреслює необхідність їх підтримки та розвитку.

Заклади культури можна поділити на 2 типи:

1. Ті що відносяться до матеріальної культури
2. Ті що відносяться до духовної культури

Матеріальна відіграє значну роль у збереженні та передачі культурної спадщини. До її основних елементів відносяться:

- Музеї: Вони служать як сховища історичних, наукових, художніх та артефактів. Музеї не лише зберігають предмети, але й інтерпретують

їх значення для освітніх та наукових цілей. Вони дозволяють відвідувачам зануритися у різні історичні епохи та події.

- **Бібліотеки:** Вони є центрами знань, зберігаючи та надаючи доступ до великої кількості літератури, документів та інших джерел інформації. Бібліотеки сприяють освіті, дослідженням та самоосвіті, відіграючи ключову роль у розвитку інтелектуальної культури.

Духовна культура є невід'ємною частиною загальнолюдських цінностей, включаючи мистецтво, музику, театр та інше.

- **Театри:** Театр є місцем, де живе драматургія. Через вистави, п'єси та інші театральні форми, він відображає суспільні, історичні та культурні реалії, впливаючи на емоційний та інтелектуальний розвиток аудиторії.
- **Концертні зали:** Музика є універсальною мовою, яка з'єднує людей різних поглядів та поколінь. Концертні зали дозволяють людям переживати різноманітні музичні стилі, від класичної музики до сучасних жанрів, сприяючи розвитку естетичного смаку та культурного розуміння.

Між матеріальною та духовною культурою існує тісний зв'язок. Музеї та бібліотеки зберігають історичні записи та твори мистецтва, які можуть надихати творчість у театрах та концертних залах. В свою чергу, театри та концертні зали оживляють історію та культуру, роблячи їх доступними та релевантними для сучасної аудиторії.

Окремим різновидом закладів культури є клубні заклади, такі як палац культури, клуби, народні доми, будинки культури та інші. Вони відрізняються за типами та рівнями - від сільських до державних. Ці заклади, включаючи базові клубні заклади, що обслуговують об'єднані територіальні громади, різноманітні у своїх формах та культурних програмах, відображають потреби різних соціально-демографічних груп [9].

Наприклад, у місті Олександрії функціонують два базові клубні заклади, які є важливими центрами культурного життя. Вони підпорядковані

Управлінню культури і туризму міської ради, забезпечуючи доступ до культурних послуг для місцевих жителів.

Заклади культури, як матеріальні, так і духовні, відіграють вирішальну роль у збереженні та розвитку культурної спадщини. Їх різноманітність та здатність адаптуватися до сучасних вимог і технологій роблять їх незамінними в розвитку освіти, мистецтва та культури.

Музеї, бібліотеки та освітні центри, як вже було написано вище, відіграють ключову роль у розвитку інтелектуальних здібностей та знань суспільства, та поліпшенню моральної складової населення в тяжких для країни умовах. Вони надають доступ до історичних даних, наукових досліджень, літературних творів, сприяючи освітнім процесам на всіх рівнях. Ці заклади також є майданчиками для проведення наукових конференцій, лекцій та семінарів, що допомагає розповсюдженню нових ідей та знань.

Арт-галереї, театри, кінотеатри та концертні зали, сприяють розвитку естетичних відчуттів і смаків. Вони дають можливість відвідувачам відчувати красу мистецтва, музики, літератури, театру та кіно; відіграють важливу роль у розвитку творчих здібностей, надаючи платформу для виставок та перформансів митців.

Культурні заклади часто служать як важливі центри для виховання моральних цінностей та етики, особливо серед молоді. Вони пропонують різноманітні програми, які спрямовані на розвиток характеру, виховання поваги до різних культур та історичної спадщини. Через виставки, лекції та інтерактивні заходи вони допомагають формувати особистісні якості та соціальну відповідальність.

Заклади культури відіграють значну роль у формуванні соціальних норм, мови, звичаїв та традицій. Вони служать як місця, де відбувається обмін цінностями, сприяючи взаєморозумінню та соціальній інтеграції. Через заходи, такі як фестивалі, виставки та культурні заходи, вони допомагають утримувати та розвивати культурну різноманітність.

Церкви та релігійні музеї, відіграють важливу роль у збереженні та вивченні релігійних традицій та вірувань. Вони сприяють кращому розумінню релігійної історії, етики та моралі, а також відіграють роль у формуванні духовності та релігійної ідентичності.

Також відіграють багатофункціональну роль у суспільстві, включаючи освітні, естетичні, етичні, соціальні та релігійні аспекти. Вони є не тільки місцями зберігання спадщини, але й динамічними центрами, де формується та відтворюється культура. Їхня роль у формуванні освіченого, толерантного та культурно обізнаного суспільства є незаперечною.

Музеї, театри, бібліотеки, формують національну ідентичність. Вони зберігають, відтворюють та поширюють культурні символи, традиції, мову та історію, які є основою національної самосвідомості. Сприяють пізнанню власної спадщини та відіграють ключову роль у передачі цих знань та цінностей новим поколінням.

Заклади також вносять значний вклад у світову культуру. Через міжнародні виставки, гастролі, обмінні програми та інші форми крос-культурного обміну, вони сприяють поширенню знань та взаємопорозуміння між народами. Це збагачує світову культуру, сприяючи створенню глобальної мережі, де різні культури можуть спілкуватися, взаємодіяти та навчатися одна від одної.

Мистецькі та культурні інституції допомагають в справі соціальної інтеграції, забезпечуючи простір для зустрічей та взаємодії різних соціальних груп. Вони сприяють взаєморозумінню та повазі до різноманітності, що є ключовим елементом гармонійного розвитку сучасних багатокультурних суспільств.

Також вони мають значний економічний вплив, створюючи робочі місця, приваблюють туристів та сприяють місцевій економіці. Культурний туризм, зокрема, є значним джерелом доходу для багатьох міст та країн.

В умовах воєнного стану, культурні клуби відіграють вирішальну роль у підтримці суспільної стійкості та морального духу в Україні, адаптуючись

до викликів та труднощів, що виникають унаслідок конфлікту. Як зазначає С.М. Садовенко, ці заклади є центрами, що зосереджують свою діяльність на підтримці та розвитку народного мистецтва, задовольняючи культурні та естетичні потреби громади через активну участь у культурно-дозвіллевих та освітніх заходах. Це особливо важливо в регіонах, де інші джерела культурних послуг відсутні - у сільській місцевості, районних центрах та малих містах [8].

Орієнтуючись на Конституцію України та закони про культуру та місцеве самоврядування, клубні заклади займають ключове місце в культурному ландшафті України. Вони працюють з метою не тільки задоволення культурних потреб населення, але й сприяють зміцненню національної свідомості, історичних традицій та культурної самобутності. Значення цих інституцій виявляється у їхньому впливі на духовний розвиток індивіда, формування громадської думки, а також у підтримці культурної різноманітності в умовах багатонаціональної держави [8].

В Україні, згідно з даними, налічується майже 42 тисячі культурних закладів, половина з яких розташована у сільській місцевості. Це свідчить про широкий географічний охоплення культурних послуг та їх доступність для різних верств населення [8].

Завдяки своїй різноманітності та географічному розповсюдженню, клубні заклади в Україні є важливими інструментами соціальної інтеграції та культурного розвитку. Вони сприяють взаєморозумінню між різними соціальними групами та стимулюють економічний розвиток через культурний туризм і створення робочих місць. Це підтверджує важливість культурних інституцій як для соціальної, так і для економічної сфер життя сучасної України.

Заклади культури, як осередки знань та навчання, відіграють важливу роль у розвитку освітніх програм. Вони сприяють науковому дослідженню, освітньому обміну та навчанню, забезпечуючи необхідні ресурси та платформи для наукових відкриттів та інновацій.

Сучасний світ в умовах воєнного стану вимагає від закладів постійної адаптації до змінних умов та викликів. Це означає впровадження новітніх технологій, таких як віртуальна реальність та інтерактивні платформи, для приваблення нових аудиторій, покращення вражень відвідувачів та збільшення доступності. Також важливо активніше використовувати цифрові медіа для охоплення широкої публіки, забезпечуючи доступність для всіх верств населення, включаючи осіб з обмеженими можливостями. Заклади мають стати більш інклюзивними, розширюючи свої функції, стаючи центрами соціального та культурного обміну, місцями для обговорення суспільно важливих питань та платформами для міжкультурного діалогу.

Значним викликом є забезпечення сталого фінансування. Це вимагає пошуку нових джерел фінансування, включаючи приватні інвестиції, гранти, пожертвування, та розвиток комерційної діяльності, а також підтримувати партнерства з урядовими та некомерційними організаціями.

Заклади повинні враховувати екологічні виклики сучасності, впроваджуючи практики сталого розвитку, використання енергоефективних технологій, раціональне використання ресурсів та мінімізацію впливу на навколишнє середовище. У контексті глобалізації, вони повинні сприяти міжнародному культурному обміну та діалогу для розвитку взаєморозуміння між народами, збереження та популяризації культурної спадщини на глобальному рівні.

В майбутньому, вони можуть стати ще більш важливими центрами культурного, освітнього та соціального розвитку. Важливо підтримувати та розвивати їх потенціал, адаптуючись до нових викликів та можливостей, що виникають у швидкозмінному світі. Це не просто місця зберігання мистецтва та історії, а живі інституції, що формують культурний ландшафт нашого суспільства. Їхня роль та значення продовжують розширюватися, вносячи значний вклад у культурний, соціальний та економічний розвиток. Визнання їх важливості та адекватна підтримка є ключовими для збереження та розвитку нашої спадщини.

1.3 Менеджмент закладів культури

У сучасному динамічному світі, де культурні зміни відбуваються з надзвичайною швидкістю, менеджмент закладів культури набуває особливої актуальності. Це обумовлено потребою адаптуватися до постійно змінюваних умов, в тому числі до викликів, пов'язаних з глобалізацією, цифровізацією, а також пандемією COVID-19. Визнання культури як важливої частини самореалізації та дозвілля людини є ключовим для розуміння її впливу на фізичне та психічне здоров'я на індивідуальному та колективному рівнях.

У період воєнного стану, заклади культури стикаються з ще більш важкими викликами. Необхідність захисту культурних цінностей та об'єктів у воєнний час стає пріоритетною. Це вимагає не тільки відповідних змін у фізичній інфраструктурі та безпекових заходах, але й адаптації культурної діяльності до нових умов. Важливим стає пошук нових форм взаємодії з аудиторією, особливо в контексті обмеженого доступу та можливих небезпек. В цей час, культурні заклади можуть виконувати важливу роль у збереженні національної ідентичності та моральному підтриманні суспільства, використовуючи цифрові технології та інші інноваційні підходи для підтримки культурного життя.

Пандемія COVID-19 стала масштабним чинником, який змусив заклади культури по всьому світу переглянути свої підходи до менеджменту. Закриття фізичних просторів і обмеження соціальних контактів спонукали до пошуку альтернативних шляхів взаємодії з аудиторією. Це включало перехід на онлайн-формати, що виявилось непростим завданням для багатьох закладів, які звикли працювати у традиційному офлайн-форматі. Навіть після часткового відновлення роботи з умовами дотримання соціальної дистанції та інших обмежень, пов'язаних з епідеміологічною ситуацією, заклади культури зіткнулися з необхідністю адаптуватися до нової реальності.

Сучасні трансформації в сфері культури вимагають глибокого розуміння ролі менеджменту. Як зазначено в дослідженні, опублікованому в альманасі "Культура і Сучасність", наукова новизна полягає в аналізі

трансформаційних процесів у сфері культури, зокрема в переосмисленні ролі менеджменту культури. Професійний менеджмент забезпечує умови для створення і популяризації культурного продукту. В Україні, зокрема, ініціатива "Культура-2025" покликана систематизувати та вирішити різноманітні проблеми культурної сфери, розділивши їх на шість основних категорій: менеджмент, комунікація, інфраструктура, законодавство, фінанси і освіта. Це вказує на те, що менеджмент в культурній сфері є багатограним і включає в себе не тільки управління ресурсами, але й стратегічне планування, комунікації та розвиток інфраструктури.

В контексті глобалізації та цифровізації, а також у зв'язку з викликами, пов'язаними з пандемією COVID-19, актуальність теми менеджменту закладів культури набуває нового змісту. Це вимагає від фахівців глибокого аналізу сучасних тенденцій, а також розробки інноваційних підходів до управління культурними проектами та закладами. Зміна фокусу з традиційних методів на більш гнучкі та адаптивні стратегії є ключем до успішного розвитку культурної сфери в нових умовах.

Поглиблене дослідження сфери менеджменту закладів культури виявляє цілий ряд проблем, які потребують уваги та ретельного аналізу. Основні виклики включають адаптацію до змінюваних умов сучасного світу, цифрову трансформацію, забезпечення фінансової стабільності, а також вплив зовнішніх факторів, таких як пандемія COVID-19, на діяльність закладів культури.

Однією з ключових проблем є адаптація закладів культури до цифрових змін. Пандемія COVID-19 прискорила цей процес, вимагаючи від установ переходу в онлайн-простір для збереження взаємодії з аудиторією. Це включає не тільки організацію віртуальних подій, але й створення цифрового контенту, що вимагає нових навичок та знань від менеджерів культури. Така адаптація не завжди є простою, адже багато закладів стикаються з обмеженнями у ресурсах та знаннях для ефективного використання цифрових технологій

Ще однією значущою проблемою є забезпечення фінансової стабільності. Пандемія викликала значні фінансові втрати для багатьох закладів культури, особливо через закриття та скасування масових заходів. Пошук альтернативних джерел доходу, таких як гранти, спонсорство, або цифрові платформи, стає важливою задачею для менеджменту.

Ефективна комунікація та взаємодія з аудиторією також є ключовими проблемами. В умовах пандемії та постійних змін важливо підтримувати зв'язок з відвідувачами, інформувати їх про зміни та нові можливості. Це вимагає не тільки використання традиційних каналів комунікації, але й активного застосування соціальних мереж та інших цифрових платформ.

Не менш важливою є потреба в інноваціях у сфері управління. Традиційні підходи можуть бути неефективними в сучасних умовах. Тому менеджери культури повинні шукати нові, більш гнучкі та адаптивні стратегії, що відповідають вимогам часу.

Деталізація проблеми менеджменту закладів культури показує, що сучасні виклики вимагають комплексного підходу, який включає адаптацію до цифрових технологій, забезпечення фінансової стабільності, розвиток комунікації з аудиторією, а також інновації в управлінні. Врахування цих аспектів є ключовим для успішного розвитку та функціонування закладів культури в сучасних умовах.

Важливою частиною дослідження менеджменту закладів культури є аналіз досліджень цієї сфери. Ці результати дозволяють зрозуміти, які стратегії та підходи є найбільш ефективними в управлінні культурними установами, особливо в контексті сучасних викликів.

Результати досліджень показують, що адаптація до цифрових змін та змін в умовах воєнного стану є однією з ключових складових успіху культурних установ в сучасних умовах. Установи, які швидко перейшли на онлайн-формати, змогли не тільки підтримати зв'язок зі своєю аудиторією під час локдаунів, але й привабити нових відвідувачів, розширивши свою

географічну доступність. Це також дало змогу інтегрувати новітні технології у створення та просування культурного продукту.

Фінансова стабільність виявилася критичною для багатьох закладів культури під час пандемії. Дослідження вказують на важливість диверсифікації джерел доходу. Це включає не тільки традиційні канали, такі як квиткові продажі та спонсорство, але й використання цифрових платформ для залучення доходів, наприклад, через онлайн-екскурсії, віртуальні виставки та цифрові колекції.

В контексті воєнного стану, заклади культури зіштовхуються з унікальними викликами та змінами в своїй роботі. Важливість підтримання культурного життя та спадщини в умовах конфлікту стає ще більш актуальною. Цей період вимагає не тільки оперативної зміни формату роботи, але й адаптації до нових безпекових вимог, залучення додаткових ресурсів для захисту культурних цінностей, та пошуку нових способів взаємодії з аудиторією. Ці виклики також відкривають шлях для інновацій, спрямованих на збереження та популяризацію культурної спадщини в умовах обмеженого фізичного доступу, що може включати віртуальні виставки, онлайн-лекції, та інші цифрові ініціативи.

Результати досліджень також підкреслюють значення ефективних комунікаційних стратегій. Успішні установи активно використовують соціальні медіа, електронні інформаційні бюлетені та інші засоби комунікації для залучення аудиторії. Це дозволяє не тільки інформувати відвідувачів про новинки та події, але й створювати спільноти шанувальників навколо культурних проектів.

Інновації в управлінні виявилися однією з найважливіших умов успіху. Гнучкість, адаптивність та відкритість до нових ідей та підходів в управлінні дозволяють культурним установам ефективно реагувати на швидкі зміни в середовищі. Особливо це стосується впровадження нових методів роботи, використання цифрових інструментів та інтеграції інтерактивних форм взаємодії з аудиторією.

Загалом, результати досліджень у сфері менеджменту закладів культури підкреслюють необхідність адаптації до змінюваного середовища, важливість диверсифікації доходів, ефективності комунікаційних стратегій та інновацій у управлінні. Врахування цих факторів допоможе культурним установам не тільки вижити в непростих умовах, але й процвітати, розвиваючи нові форми культурної діяльності та залучаючи все більшу аудиторію.

Ключові Висновки:

- Адаптація до Змінюваних Умов: Сучасний менеджмент культурних установ має бути гнучким та адаптивним, здатним швидко реагувати на зміни в зовнішньому середовищі, особливо у контексті пандемії, цифрової трансформації та бойових дій.
- Важливість Цифрової Адаптації: Перехід до цифрових форматів та використання цифрових технологій є необхідним для залучення нової аудиторії та збереження актуальності культурних установ.
- Фінансова Стабільність: Диверсифікація доходів та пошук альтернативних джерел фінансування є критичними для забезпечення фінансової стабільності культурних закладів.
- Ефективна Комунікація з Аудиторією: Розвиток комунікаційних стратегій, що включають використання соціальних медіа та інших цифрових платформ, є важливим для підтримки та розширення аудиторії.
- Інновації у Менеджменті: Впровадження інновацій та гнучких підходів в управлінні є ключовим для вирішення поточних та майбутніх викликів в сфері культури.

На основі висновків, можна сформулювати наступні рекомендації:

- Інтеграція Цифрових Інструментів: Закладам культури слід активно впроваджувати цифрові інструменти та платформи як засіб залучення та утримання аудиторії.

- Розробка Гнучких Фінансових Стратегій: Необхідно розробляти гнучкі фінансові стратегії, що враховують різноманітні джерела доходів та мінімізують фінансові ризики.
- Постійний Аналіз Аудиторії та Ринку: Менеджерам культурних закладів слід постійно аналізувати потреби та інтереси своєї аудиторії, а також тренди на ринку, для адаптації своєї стратегії та пропозицій.
- Підтримка Неперервного Навчання та Розвитку: Важливо стимулювати неперервне навчання та професійний розвиток працівників, особливо у сферах цифрових технологій та інноваційного менеджменту.

Менеджмент закладів культури є динамічним та багатограним процесом, що вимагає адаптації до швидко змінюваних умов. Цифрова трансформація, фінансова стабільність, ефективна комунікація та інновації в управлінні є ключовими для успіху в цій сфері. Реалізація цих аспектів дозволить закладам культури не тільки виживати в умовах викликів, але й процвітати, розвиваючи культурну сферу та залучаючи все більшу аудиторію.

Висновки до першого розділу

Перший розділ "Теоретичні засади дослідження діяльності закладів культури" охоплює комплексну аналітику наукових досліджень, пов'язаних з функціонуванням та управлінням закладами культури. В цьому розділі розглядаються наступні аспекти:

- Ступінь наукового зацікавлення предметом: Основна увага зосереджена на дослідженнях, які аналізують роботу закладів культури, їх напрямки діяльності, а також на внеску вчених та дослідників, які опублікували важливі книги, статті, та дисертації на дану тему. Особлива увага приділяється аналізу функціональних обов'язків працівників у закладах культури, включаючи ті аспекти, які іноді виходять за рамки їхніх основних обов'язків, такі як волонтерство та жертвність.
- Види та функції закладів культури: Ця частина дослідження розглядає різноманітність закладів культури, таких як центри дозвіллевих

послуг, палаци культури, бібліотеки, музеї, театри тощо. Аналізується, як ці установи функціонують, які соціальні, освітні та культурні функції вони виконують у суспільстві.

- Менеджмент закладів культури: Остання частина розділу зосереджена на аспектах управління закладами культури. Тут аналізуються сучасні підходи до менеджменту, виклики, з якими стикаються керівники цих установ, та ефективні стратегії управління, що сприяють їх сталому розвитку.

У цілому, перший розділ надає глибоке розуміння теоретичних засад дослідження діяльності закладів культури, підкреслюючи їх важливість та внесок у культурний розвиток суспільства, а також необхідність аналізу цих закладів у контексті військових умов, що має важливе значення для розуміння їхнього впливу та адаптації у воєнний період.

РОЗДІЛ II. КОМУНІКАТИВНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ІНСТРУМЕНТИ В РОБОТІ ЗІ СТЕЙКХОЛДЕРАМИ

Розділ II "Комунікативно-психологічні інструменти в роботі зі стейкхолдерами у закладах культури" має на меті зосередитися на розгляді ключових аспектів, які формують основу взаємодії між закладами культури та їхніми стейкхолдерами в умовах воєнного стану в Україні. В цьому розділі буде проведено аналіз професійної підготовки фахівців, волонтерських ініціатив та законодавчих змін, що впливають на роботу культурних закладів у такий непростий період.

Основна увага буде приділена питанням професійної підготовки фахівців у сфері культури, враховуючи вимоги та виклики, які постають перед ними в сучасних умовах. Аналіз охопить як традиційні аспекти освіти, так і новітні підходи та методи, що дозволяють адаптуватися до змінюваного середовища, зокрема в умовах воєнного стану. Розглядатимуться практики та стратегії, які дозволяють фахівцям ефективно реагувати на виклики, забезпечуючи при цьому збереження та розвиток культурних цінностей.

Далі, розділ висвітлює важливість волонтерських ініціатив та фандрейзингу в контексті підтримки культурної сфери. Через призму таких проектів, як United24, "Повернись живим" та "Солом'янські котики", буде проаналізовано, як волонтерство та фандрейзинг впливають на розвиток та підтримку культурних закладів і проектів. Особлива увага буде приділена механізмам залучення ресурсів, як внутрішніх, так і міжнародних, та їхньому впливу на розвиток культурної сфери в Україні.

На завершення, у розділі буде розглянуто вплив законодавства та нормативних актів на діяльність закладів культури. Зокрема, аналіз буде зосереджений на тому, як зміни у законодавстві, внесені у відповідь на воєнні умови, впливають на забезпечення стабільної та ефективної роботи культурних закладів, збереження культурної спадщини та підтримку митців.

Таким чином, цей розділ передбачає комплексний підхід до вивчення та аналізу різних аспектів, що впливають на функціонування та розвиток культурної сфери в Україні в умовах воєнного стану, відкриваючи широке поле для дискусій та розуміння важливості культурної діяльності в сучасному суспільстві.

2.1. Професійна підготовка фахівців закладів культури в організації некомерційної та комерційної діяльності

У цьому підрозділі буде проаналізовано ключові аспекти підготовки культурних фахівців та їх роль у розвитку культурної індустрії, зокрема в умовах воєнного стану. Також важливо врахувати специфіку некомерційної та комерційної діяльності в цьому контексті.

Комерційна діяльність в закладах культури означає ведення господарської діяльності з метою отримання прибутку. Ця діяльність охоплює виробництво, реалізацію продукції, виконання робіт, а також надання послуг. В умовах воєнного стану, комерційна діяльність може включати:

- організацію платних культурних заходів,
- продаж сувенірів,
- арт-продукції,
- книг,
- іншої продукції, пов'язаної з культурною діяльністю. Наприклад, музеї можуть продавати квитки на спеціальні виставки або екскурсії, театри - пропонувати платні вистави чи концерти[13].

В Україні, комерційна діяльність в сфері культури почала розвиватися, і деякі культурні заклади вже почали вести договірну діяльність з різними суб'єктами соціально-культурної діяльності. Прикладом такої діяльності може бути договір між будинком культури та підприємством, згідно з яким будинок культури забезпечує змістовну культурну програму для працівників підприємства за певну компенсацію [15][16].

Неприбуткова (неприбуткова) діяльність закладів культури полягає в реалізації культурних і освітніх програм без мети отримання прибутку. Ця діяльність може включати:

- проведення безкоштовних виставок,
- лекцій,
- майстер-класів,
- культурно-просвітницьких заходів.

В умовах воєнного стану, така діяльність може бути спрямована на підтримку морального духу населення, збереження культурної спадщини, освітній та психологічний супровід громадян [13].

Прикладом неприбуткової діяльності в Україні можна вважати Інститут післядипломної освіти та довузівської підготовки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника - заклад, який займається підвищенням кваліфікації фахівців. Тут працівники культури можуть обмінюватися досвідом, слухати лекції та брати участь у практичних заняттях. Важливою складовою є впровадження проблемно-модульного принципу навчання, який дозволяє ефективно поєднувати теорію з практикою [14].

Професійна підготовка фахівців закладів культури в організації неприбуткової та комерційної діяльності охоплює цілеспрямований процес навчання, який включає в себе здобуття кваліфікації за відповідним напрямом підготовки чи спеціальністю. Метою професійного навчання є формування високого професіоналізму, майстерності, сучасного економічного мислення та вміння працювати в нових економічних умовах, забезпечуючи при цьому високу продуктивну працю і ефективну зайнятість. [17]

Основні форми здобуття професійної освіти включають:

- навчання у вищих і спеціалізованих навчальних закладах освіти;
- стажування на курсах підвищення кваліфікації;
- удосконалення професійної майстерності на виробництві,

а також багато інших підходів до професійного розвитку, включаючи:

- консультації,
- тренінги,
- спільні практики,
- вивчення уроків,
- наставництво та технічну допомогу.

Серед типів професійного навчання можна виділити первинну професійну підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації.

Первинна професійна підготовка проводиться для осіб, які не мали раніше робітничої професії, та забезпечує рівень професійної кваліфікації для продуктивної діяльності. [17]

Перепідготовка робітників спрямована на оволодіння іншою професією та проводиться задля навчання робітників у зв'язку з перепрофілюванням чи реорганізацією підприємства тощо. [17]

Підвищення кваліфікації робітників дає можливість розширювати й поглиблювати раніше здобуті професійні знання, уміння і навички на рівні вимог виробництва чи сфери послуг. [17]

Підвищення кваліфікації керівних працівників та фахівців здійснюється для вдосконалення знань, умінь та навиків за наявною спеціальністю, оволодіння функціональними обов'язками, основами менеджменту, маркетингу, вдосконалення навиків управління сучасним виробництвом, раціональної та ефективної організації праці. Форми підвищення кваліфікації включають:

- спеціалізацію,
- довгострокове та короткотермінове підвищення кваліфікації,
- стажування [17].

Спеціалізація проводиться з метою отримання додаткових спеціальних знань, умінь та фахових навиків в межах спеціальності, якою працівник уже володіє. Тривалість спеціалізації становить не менше 500 годин, після завершення якої працівникові видається диплом про перепідготовку. Довгострокове підвищення кваліфікації здійснюється для керівних

працівників та фахівців, щойно прийнятих на роботу, або в разі їх переміщення по службі. Тривалість такого навчання установлюється від 72 до 500 годин, а підтвердженням навчання є відповідне свідоцтво [17].

Короткотермінове підвищення кваліфікації включає поглиблене вивчення керівними працівниками та фахівцями підприємства певного напрямку діяльності, залежно від виробничої потреби. Тривалість такого навчання становить не більше 72 годин [17]. Стажування проводиться на підприємствах як в Україні, так і за її межами, з метою засвоєння вітчизняного і зарубіжного досвіду та набуття практичних умінь і навиків для виконання обов'язків на займаній посаді або на посаді вищого рівня. Тривалість стажування становить не більше 10 місяців.

Окрім перелічених форм, підприємства можуть застосовувати й інші форми підвищення кваліфікації, такі як:

- семінари,
- семінари-практикуми,
- «круглі столи»,
- тренінги
- тощо.

Згідно зі статтею 201 КЗпП [18], власник підприємства або уповноважений ним орган організує за свій рахунок індивідуальне, бригадне, курсове та інше виробниче навчання для забезпечення перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників. Плату за професійну підготовку можна вносити повністю або частками, залежно від умов, зазначених у договорі. Для працівників бюджетної сфери оплата вартості професійного навчання здійснюватиметься за бюджетні кошти.

Держава гарантує збереження місця роботи та середньої заробітної плати за місцем роботи на час навчання, а також виплату вартості проїзду до місця навчання і назад, добових виплат (стипендій для іногородніх), і вартості проживання для працівників, які направляються на професійну

підготовку, перепідготовку або підвищення кваліфікації з відривом від виробництва.

Сучасна культурна сфера України знаходиться у стані адаптації та відновлення в умовах воєнного стану, що було запроваджено 24 лютого 2022 року у відповідь на збройну агресію. Воєнний стан в Україні передбачає особливий правовий режим, що включає тимчасове обмеження конституційних прав і свобод людини та громадянина, прав і законних інтересів юридичних осіб. У зв'язку з цим, Міністерство освіти України закликло заклади освіти здійснювати навчання в дистанційній формі з метою забезпечення безпеки. [10]

Війна в Україні призвела до значних збитків та руйнувань освітніх установ. Згідно з даними Міністерства освіти та науки України, від початку повномасштабного вторгнення 3 793 заклади освіти постраждали від бомбардувань та обстрілів, з яких 365 були зруйновані вщент. Найбільші збитки зазнали освітні установи у Харківській, Донецькій, Чернігівській, Запорізькій та Київській областях, а загальна сума прямих втрат оцінюється у \$9,7 млрд. [11]

Професійна підготовка фахівців закладів культури в Україні має давні традиції і здійснюється у рамках багатоступеневої і безперервної системи, яка включає початкові спеціалізовані мистецькі навчальні заклади (школи естетичного виховання), середні спеціалізовані мистецькі школи (школи-інтернати), вищі навчальні заклади та студії з підготовки кадрів для національних творчих колективів України. Зокрема, в Україні діє 11 вищих навчальних закладів III—IV рівнів акредитації державної форми власності, які проводять підготовку фахівців у сфері культури та мистецтва. [12]

Однак, система культурно-мистецької освіти в Україні стикається із рядом проблем, серед яких недостатнє бюджетне фінансування, застарілий інструментарій, нестача кваліфікованих кадрів, недостатнє методичне забезпечення навчального процесу, а також слабкий соціальний захист викладачів. Додатково, сільські заклади культури зазнають складнощів через

відсутність соціальних гарантій і належної оплати праці, що призводить до відтоку фахівців з цих регіонів. [12]

В умовах воєнного стану, освіта в Україні зіштовхнулася з викликами, пов'язаними із доступністю та безпекою навчання. Війна призвела до обмеження доступу до освітніх послуг, особливо в регіонах, де ведуться бойові дії. Багато закладів освіти були змушені перейти на дистанційну форму навчання, або використовувати змішані формати. Станом на вересень 2023 року, понад 80% шкіл в Україні були обладнані укриттями, а понад 7.5 тисяч шкіл працювали в очному форматі. Також особливу увагу було приділено обладнанню укриттями у закладах професійно-технічної освіти, де цей показник складає 95%. [11]

Для забезпечення якісної освіти під час війни необхідно координувати зусилля між державними органами, міжнародними співтовариствами, місцевими організаціями, соціальними працівниками та незалежними експертами. Це включає фінансування, інфраструктуру, методичне забезпечення, емоційну підтримку, безпеку та забезпечення рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу. [11]

У цілому, ситуація в сфері культурної освіти в Україні під час воєнного стану вимагає комплексного підходу для подолання існуючих викликів та відновлення нормальної освітньої діяльності, особливо у постраждалих регіонах.

В умовах воєнного стану українські культурні заклади і спільнота зробили значні зусилля для збереження та популяризації української культури як в країні, так і за її межами.

Нонпрофільна діяльність:

1. Захист і Консервація Музейних Збірок:

Музеї по всій Україні вжили заходів для захисту своїх колекцій. Наприклад, директор Національного музею історії України у Києві, Федір Андрощук, працював з колегами над консервацією та захистом музею від атак та

потенційного мародерства. Інші музеї у Вінниці, Житомирі, Сумах та Чернігові також забезпечили зберігання своїх основних експонатів. [19]

2. NFT-Музей для Збереження Історії:

Міністерство цифрової трансформації України запустило NFT-музей, Ukrainian MetaHistory NFT-Museum, щоб допомогти зберегти державність та історію України. До 1 квітня через продаж NFT було зібрано близько 600 тисяч доларів, кошти від яких мали піти на відновлення музеїв, театрів та інших культурних установ, які були знищені чи пошкоджені. [19]

3. Міжнародна Підтримка та Архівація:

Міжнародні волонтери, включаючи ініціативу SUCHO (Saving Ukrainian Cultural Heritage Online), працювали над архівацією українського культурного цифрового контенту. За перші два тижні ініціативи було створено цифрові архіви понад 1,500 веб-сайтів, цифрових виставок, від доступних публікацій та інших онлайн-ресурсів від українських культурних організацій, загалом приблизно три терабайти даних. [19]

4. Мапа Культурних Втрат:

Міністерство культури та інформаційної політики України запустило інтерактивну карту "Мапа культурних втрат", що демонструє знищені або пошкоджені об'єкти спадщини по всій країні з моменту вторгнення. [19]

Комерційна діяльність:

1. Музичні Ініціативи та Тури:

Українські музиканти, такі як Тарас Шевченко та Катерина Павленко з гурту Go-A, активно підтримували українську культуру під час війни. Наприклад, Київський симфонічний оркестр організував тур як частину місії культурної дипломатії, отримавши спеціальний дозвіл від Міністерства оборони для виїзду своїх чоловічих учасників за кордон [20].

2. Творчість на Лінії Фронту:

Інші музиканти, такі як Тарас Тополя, лідер гурту Антитіла, приєдналися до української армії і служили на передовій, продовжуючи водночас пропагувати Україну через свою музику [20].

2.2. Волонтерські культурні проекти, український фандрайзинг

В Україні під час воєнного стану волонтерські організації відіграли ключову роль у підтримці держави та її громадян. Волонтерство стало масовим явищем, особливо після вторгнення Росії у 2014 році, коли волонтери надавали суттєву допомогу у логістиці, постачанні військ та боротьбі з агресором. З початком повномасштабного вторгнення РФ у 2022 році волонтерські організації отримали новий стимул для діяльності, створюючи благодійні фонди для допомоги армії та мирному населенню [21].

Нижче наведено організації займаються різними видами допомоги, включаючи підтримку військових, надання гуманітарної допомоги, а також захист культурних цінностей та підтримку культурних ініціатив.

Волонтерська організація "Повернись живим" відіграє важливу роль в підтримці українських військових та ветеранів. Окрім безпосередньої допомоги армії, організація активно займається реалізацією культурних проектів, спрямованих на підтримку і розвиток української культури, а також на збір коштів для потреб Збройних Сил України. [23]

Один із таких проектів - "Спортамбасадори", який мав на меті підготовку ветеранів та військовослужбовців як спортивних амбасадорів у своїх регіонах. В рамках цього проекту 20 учасників пройшли спеціальну підготовку, після чого почали активно займатися пропагандою спорту та здорового способу життя серед ветеранської спільноти. Ця ініціатива не лише сприяє фізичному та психологічному відновленню ветеранів, але й допомагає їм інтегруватися в соціальне життя своїх громад. [23]

Ще одним значущим культурним заходом був благодійний аукціон "ART CAN HELP", організований спільно з аукціонним домом GOLDENS. У рамках цього аукціону були виставлені на продаж роботи відомих українських художників, серед яких Іван Марчук, Любов Панченко, Марія Примаченко та інші. Захід мав на меті збір коштів для підтримки ЗСУ і допомоги пораненим українським військовим. Серед представлених робіт були такі визначні твори, як:

- "Сад спокуси" Івана Марчука,
- "Вартовий" Любові Панченко,
- "Лугом іду, коня веду" Віктора Зарецького,
- "Квіточки Голубоглазки" Марії Приймаченко
- "Дівчина у хустці" Алли Горської.

Цей аукціон став яскравим прикладом того, як мистецтво може виступати не тільки як засіб самовираження, але й як ефективний інструмент для залучення уваги та ресурсів до важливих соціальних питань. Організатори аукціону прагнули зібрати значну суму - мільйон доларів, половину з якої планували передати Фонду "Повернись живим". Ця амбітна ціль відображає не лише значення культурної спадщини України, але й солідарність із зусиллями країни у часи викликів та військових конфліктів.

Аукціон "ART CAN HELP" також наголошував на історичній та культурній важливості представлених робіт. Кожна з картин несла у собі глибокий символізм та відображала унікальні аспекти української ідентичності, історії та традицій. Наприклад, робота "Сад спокуси" Івана Марчука представляє рідкісну серію натюрмортів, що відображає унікальний стиль художника, а полотно "Дівчина у хустці" Алли Горської – це мистецьке відображення опору та непокори українського народу. [24]

Організатори аукціону наголошували на тому, що мистецтво може бути не лише формою самовираження, а й потужним засобом підтримки та солідарності з українськими військовими та їх родинами. Вони вважають, що такі заходи допомагають формувати сучасну українську культуру та зміцнюють національну ідентичність.

Загалом, діяльність організації "Повернись живим" у сфері культурних проектів відіграє важливу роль не тільки у підтримці української армії, але й у розвитку та популяризації української культури, історії, традицій, та мистецтва. Ці заходи є важливою частиною суспільного життя, які сприяють зміцненню національної свідомості та підтримці духу спільноти у важкі часи.

Завдяки своїй діяльності, "Повернись живим" демонструє, що культура та мистецтво можуть бути не тільки джерелом натхнення та краси, але й потужним інструментом соціальної підтримки та відновлення.

Волонтерська організація "Солом'янські котики" відома своєю активною допомогою захисникам, рятувальникам і цивільним в Україні, особливо у сферах тактичної медицини та розмінування. Однак їх діяльність також включає культурні проекти, які відіграють важливу роль у підтримці морального духу та культурної спадщини України під час війни [25].

Один з таких проектів — це створення велозагону, який допоміг доставити продукти харчування та лікарські засоби. Ця ініціатива не лише забезпечує життєво важливу допомогу тим, хто її потребує, але й сприяє розвитку велосипедної культури та екологічної свідомості в умовах військового конфлікту [25].

Інший цікавий культурний проект, який вони реалізували, полягав у розробці плану захисту вітражів Київського фунікулеру. Це демонструє їхню відданість не тільки наданню гуманітарної допомоги, але й збереженню культурної спадщини та історичних пам'яток міста [25].

Одним з найбільш значущих культурних заходів, організованих "Солом'янськими котиками", є арт-пікнік у співпраці з Майстернею Ремарка. Ця подія була спрямована на надання можливості всім охочим взяти участь у мистецькому творчому процесі. Учасники могли навчитися малювати під керівництвом досвідчених художників і забрати свої малюнки на пам'ять. Зібрані кошти від учасників були спрямовані на покриття витрат на матеріали та частково на підтримку зусиль організації у сфері розмінування [27].

"Солом'янські котики" також взяли на себе відповідальність за захист та укріплення культурних пам'яток під час війни. Ця діяльність стала частиною їхньої загальної місії надання допомоги, яка включала в себе більше 1900 запитів, від евакуації людей до допомоги тваринам і збереження культурної спадщини. Цей широкий спектр діяльності підкреслює їхню

глибоку відданість підтримці різних аспектів українського суспільства і культури в часи війни. [28]

Важливо зазначити, що ці культурні ініціативи "Солом'янських котиків" не лише сприяють вирішенню нагальних потреб, таких як доставка їжі або ліків, але й відіграють ключову роль у збереженні та популяризації української культури та ідентичності. Це особливо важливо в умовах, коли культура та історична спадщина можуть бути під загрозою.

Крім того, заходи, як-от арт-пікнік, демонструють, що культура та мистецтво можуть бути могутніми інструментами в управлінні стресом та відновленні душевної рівноваги в часи кризи. Ці заходи також відіграють важливу роль у залученні громадськості та зборі коштів для інших гуманітарних та розвідувальних ініціатив організації.

Підсумовуючи, "Солом'янські котики" роблять великий внесок не лише у надання безпосередньої гуманітарної допомоги, але й у підтримку культурних цінностей і традицій України. Їхні культурні проекти є важливим елементом відновлення та зміцнення українського суспільства під час війни, надаючи надію та підтримку широкому колу людей.

United24, ініціатива Президента України Володимира Зеленського, стала фундаментальною фандрейзинговою платформою, орієнтованою на залучення іноземних донорів для підтримки України. Керується платформа Міністерством цифрової трансформації, і її основні напрямки охоплюють оборону, медичну допомогу та відбудову. Зібрані кошти надходять на рахунки Нацбанку та розподіляються профільними міністерствами, що включає в себе Міністерство оборони, Міністерство охорони здоров'я та Міністерство інфраструктури [26].

Ось деякі з культурних ініціатив, реалізованих United24:

3. Проект #LEGOwithUKRAINE: Ця ініціатива об'єднує творців LEGO з усього світу з метою популяризації архітектурної спадщини України та допомоги у відбудові країни.

4. Марк Стронг допомагає українським дітям: Цей проект зосереджений на поверненні півтора мільйона українських дітей, змушених навчатися дистанційно через наслідки бойових дій, до шкільних аудиторій.
5. «Викрадене мистецтво» з OLIZ: Цей спільний проект бренду OLIZ та United24 є прикладом культурної співпраці.
6. Дослідження історії постраждалих будівель: Цей проект спрямований на відновлення будинків, які постраждали від російської агресії.
7. Музичне відео Imagine Dragons «Crushed»: Мультиплатиновий гурт Imagine Dragons, як амбасадори UNITED24, випустили кліп, який відображає історію Сашка з Новогригорівки, чий будинок був зруйнований російською ракетою. Відео також є даниною сміливості українців і закликом до підтримки відбудови України.
8. Game4Ukraine: Благодійний футбольний матч, організований Андрієм Шевченком та Олександром Зінченком, який відбувся на Стемфорд Бридж у Лондоні, мав на меті зібрати кошти на підтримку України.
9. Міша Коллінз та гуманітарне розмінування: Американський актор Міша Коллінз, після зустрічі з президентом України, став амбасадором United24 та підтримує напрямок гуманітарного розмінування.
10. Рухаємось разом з Україною: Uber співпрацює з United24 для збору коштів на автомобілі швидкої допомоги, необхідні для забезпечення медичних потреб.
11. Перший у світі флот морських дронів: Цей проект допомагає захистити акваторію українських морів від ракет, а також сприяє розблокуванню коридору для цивільних суден, які перевозять зерно.
12. Операція «Єдність»: Ініціатива United24, фонду «Повернись живим» та monobank для збору коштів на 10 000 ударних безпілотників для Сил оборони України.
13. Вишиванки від зіркових амбасадорів United24: До Дня вишиванки було створено 14 вишиванок для амбасадорів United24. Кожна вишиванка

мала особливий дизайн, що відображав елементи, пов'язані з культурою або походженням кожного амбасадора.

Ці проекти демонструють творчий підхід United24 до вирішення проблем, пов'язаних з обороною, медичною допомогою та відбудовою України, використовуючи культурну силу та міжнародну підтримку [26].

Щодо фандрейзингу для культурних закладів, Український центр допомоги мистецтву (УЦПМ), заснований на початку березня 2022 року, зіграв важливу роль у збереженні культурної спадщини України. Станом на 2023 рік, центр отримав пожертви на суму близько 3,2 мільйона євро, включаючи внески від уряду Німеччини, і відправив близько 35 вантажівок з гуманітарною допомогою до понад 500 культурних закладів по всій Україні [22].

1. HOME AID – це благодійний аукціон, який відбувся у травні 2022 року в Bath, Великобританія. Захід був зосереджений на предметах інтер'єру та різноманітних досвідах, які були виставлені на аукціон. Всі зібрані кошти були спрямовані на підтримку біженців, які залишилися без дому через кризу в Україні. Захід включав виступи таких відомих осіб, як комік Джеймс Аккастер та музикант від Claire Martin Quintet. Особливістю цього аукціону було те, що він об'єднав людей, зацікавлених у дизайні інтер'єру, з тими, хто хотів допомогти Україні, створюючи ефективний і цікавий спосіб збору коштів [29].
2. Cricket Fundraiser for Ukraine – захід, організований українським шеф-кухарем Дімі Пензієвим у філії ресторану Cricket в Soho, Лондон. Ця ініціатива була спрямована на збір коштів для благодійної організації Voices of Children, яка допомагає дітям, що постраждали від війни. На заході подавалися українські страви з непередбачуваним поворотом, включаючи такі делікатеси, як пампушки з часниковим маслом і медовий торт Медовик. Всі доходи були спрямовані на підтримку зазначеної благодійної організації, а сам захід сприяв збільшенню усвідомлення проблем, з якими стикаються діти в Україні [29].

3. More Yoga's Late Night Lock In – це захід, який проходив у Місяць свідомості про психічне здоров'я в травні того ж року в Лондоні. Організатори More Yoga запропонували альтернативний спосіб проведення п'ятничних та суботніх вечорів, замість традиційного відвідування пабів, учасники могли займатися йогою, відвідувати психологічні майстер-класи та брати участь у медитаціях. Захід 13 травня включав пожертви 25% прибутку на підтримку Ukraine Appeal через благодійну організацію Fierce Calm. Цей захід не тільки допоміг зібрати кошти для підтримки України, але й зосередив увагу на важливості психічного здоров'я, особливо у такі важкі часи [29].
4. The Travel for Ukraine Auction – унікальний аукціон подорожей, що включав відпочинок від фітнес-ретритів в Італії до сімейних поїздок у Лапландію. Всі зібрані кошти йшли на підтримку Disasters Emergency Committee Ukraine Humanitarian Appeal. Ініціатива була створена Кетрін Бріерлі, засновницею The Healthy Holiday Company та in:spa retreats, яка зібрала друзів у подорожній індустрії для участі та дарування турів. Ця ініціатива забезпечила можливість людям придбати унікальні туристичні досвіди, одночасно допомагаючи Україні [29].
5. UK For Ukraine: Support Through Art – це виставка, де були представлені твори понад 200 українських художників у Canary Wharf у Лондоні. Всі роботи були доступні для публічного придбання, а всі виручені кошти йшли на підтримку UK For Ukraine, організації, яка надавала допомогу біженцям, які втекли з України. Ця ініціатива не тільки забезпечила фінансову підтримку, але й підняла обізнаність про українську культуру і мистецтво, привертаючи увагу до творчості українських художників [29].
6. Cook for Ukraine – ініціатива #CookForUkraine, організована шеф-кухарями Олею Геркулес, Алісою Тимошкіною та Зузою Зак, зібрала понад £550,000 на підтримку Unicef UK's Ukraine Appeal. Ресторани, кафе та бари приєдналися до ініціативи, додаючи добровільні пожертви

до рахунків клієнтів та організовуючи спеціальні благодійні заходи. Український шеф-кухар Юрій Ковриженко провів вечерю в Mortimer House, демонструючи класичні українські страви. Ця ініціатива залучила широку громадськість, включаючи учасників, які організовували власні благодійні заходи, як-то ярмарки та вечери зі збором коштів, а також активно використовували соціальні мережі для поширення інформації про кампанію [29].

7. Concert for Ukraine – це годинний концерт, який відбувся в Kings Place, Лондон, на підтримку British Ukrainian Aid. На заході виступав Український католицький кафедральний хор Лондона разом з рядом українських музикантів, включаючи сопрано Наталку Пасічник та скрипача Луку Степаняка. Глядачі також мали унікальну можливість почути музику ансамблю Жайвір Бандура, інструменту, який найкраще виражає голос та душу України. Цей захід не тільки зібрав кошти для підтримки українських ініціатив, але й став культурним мостом, підсилюючи зв'язок між українською діаспорою у Великобританії та їх батьківщиною [29].

Кожна з цих фандрейзингових ініціатив мала свою унікальну форму та спосіб залучення громадськості. Від арт-виставок та кулінарних подій до музичних концертів та благодійних аукціонів, кожен захід вніс свій вклад у підтримку українських культурних ініціатив та закладів, які зазнали втрат внаслідок війни. Ці заходи не тільки допомогли зібрати необхідні кошти, але й привернули увагу міжнародної громадськості до культурного та гуманітарного кризу в Україні, демонструючи силу мистецтва, культури та спільнот у моменти випробувань [29].

2.3. Закони та нормативні акти що регулюють діяльність закладів культури в умовах війни

У контексті воєнного стану, який Україна переживає з 2022 року, значно зростає потреба в адаптації законодавства для забезпечення стабільного функціонування всіх сфер суспільного життя, включаючи культуру. Заклади

культури - це не лише місця для відпочинку та розваги, а й важливі центри збереження національної ідентичності та історичної пам'яті. У воєнний час вони виконують ще й роль культурного фронту, який сприяє підтримці морального духу нації та відображає непохитність духу перед обличчям викликів.

У цьому контексті, держава приймає різноманітні закони та нормативні акти, які регулюють діяльність закладів культури, адаптуючи їх до викликів воєнного часу. Законодавчі ініціативи охоплюють широкий спектр питань: від підтримки національного музичного продукту до регулювання процедури призначення керівників комунальних закладів культури, від змін у проходженні військової служби до організації державної експертизи культурних проектів. Кожен з актів спрямований на зміцнення культурного сектору та забезпечення його стійкості та ефективності в умовах, що стрімко змінюються.

Законодавство відіграє ключову роль у забезпеченні, що заклади культури не лише виживають в умовах воєнного конфлікту, а й продовжують активно функціонувати, забезпечуючи доступ до культурних послуг для широкого загалу. На прикладі різних нормативних актів, прийнятих протягом 2022-2023 років, можна прослідкувати, як уряд та законодавчі органи реагують на виклики, що виникають перед культурною сферою в умовах війни, забезпечуючи її стабільність та розвиток.

Однією з ключових тенденцій у цьому процесі є зосередження на підтримці національної культури та зміцненні її позицій на внутрішньому ринку. Закони, спрямовані на підтримку національного музичного продукту, забезпечують не лише збереження культурної спадщини, а й стимулюють розвиток сучасної культурної індустрії. Це, у свою чергу, сприяє формуванню стійкого культурного фронту, що є важливим не лише для збереження ідентичності, але й для психологічної підтримки громадян.

Іншим важливим аспектом є регулювання процесу призначення керівників комунальних закладів культури. У воєнний час, коли стабільність і

ефективність управління стають ще більш критичними, зміни сприяють формуванню прозорої та ефективної системи управління в культурній сфері. Це допомагає керівникам закладів культури володіти необхідними навичками та здатностями для ведення закладів через непрості воєнні реалії.

Не менш важливим є і впровадження змін, що стосуються проходження військової служби працівниками культурних установ. У воєнний час, коли кожен громадянин може бути залучений до оборони країни, такі закони дозволяють збалансувати військові потреби з необхідністю підтримки неперервної діяльності закладів культури. Це демонструє розуміння державою не лише актуальних воєнних викликів, але й важливості збереження культурного життя країни, що є основою для морального духу та національної єдності.

Окрім цього, важливим аспектом є і забезпечення правової та організаційної основи для державної експертизи культурних проєктів. Що дає можливість не тільки контролювати якість та зміст культурних ініціатив, але й гарантувати, що вони відповідають національним інтересам і несуть у собі конструктивний, позитивний зміст, особливо важливий в умовах воєнного протистояння.

Таким чином, діапазон та спектр законодавчих ініціатив, спрямованих на регулювання діяльності закладів культури в умовах воєнного стану, відображають комплексний підхід держави до забезпечення стабільності та розвитку культурної сфери. Такі заходи демонструють розуміння культури не просто як сфери дозвілля, а як невід'ємної складової національної безпеки та ідентичності, яка вимагає особливої уваги та підтримки в складних умовах воєнного часу.

Закон від 19.06.2022 № 2310-IX важливу роль у сфері культури, особливо в контексті музичної індустрії. Він вносить зміни до існуючих законів, з метою підтримки національного музичного продукту. Особлива увага приділяється обмеженню публічного використання музики, яка не відповідає національним культурним цінностям. В умовах війни, коли

культурна ідентичність та незалежність країни стають особливо значущими, цей закон спрямований на зміцнення національної культури та захист від зовнішнього культурного впливу. Закон впливає на заклади культури, зокрема музичні, вказуючи на необхідність популяризації української музики та обмеження іноземних музичних творів, які можуть бути використані як інструмент пропаганди або культурного впливу. [30]

Закон від 29.05.2023 № 3120-IX унормування процедури призначення керівників комунальних закладів культури та формування базової мережі таких закладів. У воєнний час, коли культурні інституції зазнають значного тиску та викликів, чіткість і прозорість у процесі призначення керівників є важливою. Закон гарантує, що особи на керівних посадах володіють необхідними компетенціями та орієнтовані на підтримку і розвиток культурних інституцій в складних умовах. Закон також сприяє створенню мережі закладів культури, яка враховуватиме потреби населення та ефективно використовуватиме ресурси, що особливо актуально в умовах обмеженого фінансування та змінених пріоритетів через війну [31].

Наказ МКІП від 02.08.2023 № 414 вносить зміни до попереднього наказу Міністерства культури України, актуалізуючи його відповідно до сучасних вимог та обставин. Наказ має важливе значення для адаптації закладів культури до змінених умов війни, дозволяючи більш гнучко реагувати на виклики та потреби суспільства. Це може включати зміни у:

- фінансуванні,
- управлінні,
- способах взаємодії із громадськістю.

Оновлення правил та процедур може допомогти закладам культури краще пристосуватися до ситуації війни, підтримуючи культурну діяльність та водночас забезпечуючи безпеку працівників і відвідувачів [32].

Наказ від 14 вересня 2022 року № 329 зосереджується на затвердженні форм звітності діяльності театрів та інструкцій щодо їх заповнення. В умовах війни, коли ресурси є обмеженими, а потреба у звітності та прозорості

використання коштів зростає, цей наказ набуває особливої важливості. Забезпечення чіткої та стандартизованої звітності допомагає відстежувати ефективність діяльності театрів, визначати пріоритети у фінансуванні, а також підтримувати відкритість і прозорість управління. Це також сприяє кращому розумінню впливу воєнних дій на культурну сферу та дозволяє вживати необхідних заходів для підтримки та розвитку театрального мистецтва [33].

Наказ МКІП від 09.12.2022 № 500 стосується затвердження Плану діяльності Міністерства культури та інформаційної політики України на 2023 рік, що включає підготовку проектів регуляторних актів. Він має важливе значення для розвитку та підтримки культурної сфери в умовах війни, задаючи стратегічні напрямки та пріоритети у цій галузі. План враховує особливі умови воєнного стану та покликаний забезпечити адекватну реакцію на виклики, які постають перед закладами культури. Це може включати адаптацію культурних заходів до воєнних умов, підтримку культурних ініціатив, які спрямовані на зміцнення національної ідентичності, а також розробку нових форматів культурної діяльності, які враховують безпекові аспекти та обмеження, викликані війною. Наказ також може включати політики, які сприяють залученню додаткових ресурсів та фінансування для культурних закладів, а також розробці нових підходів до культурної освіти та просвіти в умовах війни [34].

Закон від 28.06.2023 № 3161-IX вносить зміни до різних законів України, зокрема, він стосується питань, пов'язаних із проходженням військової служби. Це важливо для культурних закладів, оскільки багато працівників цих закладів можуть бути залучені до військової служби або залучені до забезпечення культурних потреб військовослужбовців. Закон може містити положення, які дозволяють культурним працівникам зберігати свої робочі місця під час служби, а також регулювати їхнє залучення до культурної діяльності в армії. Таким чином, закон відіграє роль у

забезпеченні культурної діяльності та підтримці культурної ідентичності в умовах війни [35].

План пріоритетних дій Уряду на 2023 рік затверджений Кабінетом Міністрів України, має ключове значення для визначення основних напрямків діяльності та пріоритетів уряду на 2023 рік, у тому числі й у сфері культури. В умовах війни, коли ресурси країни розподіляються з особливою обережністю, такий план допомагає визначити, які аспекти культурної діяльності потребують найбільшої уваги та підтримки. Включаючи заходи щодо:

- збереження культурної спадщини,
- підтримки мистецьких колективів,
- розвитку культурної освіти
- забезпечення доступу до культурних послуг для всіх категорій населення.

План пріоритетних дій також відображає гнучкість уряду у відповіді на змінні умови та виклики, що постають перед країною під час війни, враховуючи потребу в підтримці культурної сфери [36].

Наказ від 25 липня 2023 р. № 400 затверджує перелік державних установ, закладів культури та інших організацій, яким надається право проведення державної експертизи культурних проектів та ініціатив. Важливість цього наказу полягає в створенні ефективного механізму оцінювання та схвалення культурних проектів, що є особливо актуальним в умовах війни. Надання права на державну експертизу визначеним установам та закладам забезпечує якість та відповідність культурних ініціатив загальнодержавним інтересам, а також дозволяє краще координувати зусилля у сфері культури на національному рівні. Він допомагає забезпечити, що культурні проекти, які реалізуються в країні, відповідають стратегічним цілям та пріоритетам, встановленим урядом, і сприяють зміцненню національної ідентичності та культурного розвитку в період війни [37].

Кожен з цих законів та нормативних актів відіграє свою унікальну роль у регулюванні діяльності закладів культури в Україні, забезпечуючи їх стабільну та ефективну роботу в умовах війни. Вони створюють основу для адаптації культурного сектору до викликів воєнного часу, враховуючи необхідність підтримки національної культури, збереження історичної спадщини та розвитку культурних ініціатив, які спрямовані на підтримку морального духу нації.

Закони та нормативні акти важливі не тільки для безпосереднього регулювання діяльності культурних закладів, але й для створення умов, за яких культура може стати засобом єднання, підтримки та відновлення національної ідентичності. Вони допомагають формувати політику в області культури, яка враховує поточні виклики та адаптується до змінних умов, забезпечуючи, що культурні заклади можуть продовжувати свою роботу, незважаючи на обмеження та виклики, що виникають внаслідок воєнних дій.

Загалом, ці документи відображають зобов'язання держави підтримувати та розвивати культурний сектор, навіть у найскладніших умовах. Вони забезпечують правову основу для функціонування закладів культури, підтримки мистецьких та культурних ініціатив, а також для адаптації культурної політики до потреб часу, коли країна зіштовхується з величезними викликами внаслідок військового конфлікту.

Такі законодавчі заходи не тільки сприяють збереженню та розвитку культурних інституцій, але й відображають глибоке розуміння з боку держави важливості культури як стратегічного ресурсу нації. Вони демонструють, що культура є не просто засобом самовираження чи розваги, а животворною силою, що сприяє збереженню національного духу, історичної пам'яті та морального здоров'я суспільства в умовах великих викликів.

В підсумку, можна констатувати, що регулювання діяльності закладів культури в умовах воєнного стану є важливою складовою державної політики, що сприяє збереженню культурної різноманітності, національної ідентичності та історичної спадщини України. Таке законодавство засвідчує

стратегічний підхід до культури, розглядаючи її як невід'ємну частину національної безпеки та розвитку.

Висновки до другого розділу

Розділ II "Комунікативно-психологічні інструменти в роботі зі стейкхолдерами у закладах культури" відображає комплексний погляд на сучасні виклики та стратегії в українській культурній сфері, особливо у контексті воєнного стану. Розділ поділяється на три основні підпункти: професійна підготовка фахівців закладів культури, волонтерські культурні проекти та фандрейзинг, а також закони та нормативні акти, що регулюють діяльність закладів культури в умовах війни.

Професійна підготовка фахівців закладів культури включає ряд важливих аспектів. Комерційна та НПО діяльність, з одного боку, вимагає від фахівців здатності адаптуватися до швидко змінюваних умов та потреб ринку. Важливість професійної підготовки підкреслюється не лише знаннями та навичками, але й гнучкістю, креативністю та інноваційним підходом до роботи. Стан професійної підготовки під час воєнного положення особливо актуалізується, адже воєнні умови вносять свої корективи в освітні процеси та методики навчання. Приклади організованої діяльності в умовах воєнного стану демонструють, як можна ефективно адаптувати освітні процеси до нових викликів, що ставить війна.

Волонтерські культурні проекти, такі як United24, "Повернись живим" та "Солом'янські котики", є яскравими прикладами того, як культурна сфера може вносити свій вклад у вирішення соціальних проблем та підтримку громади в складні часи. Фандрейзинг, який проводиться за рубежом на тематику культури, відображає міжнародну підтримку та визнання важливості української культурної спадщини. Ці проекти не лише збирають кошти та ресурси, але й відіграють ключову роль у збереженні та популяризації української культури, а також у формуванні сильного громадського духу та згуртованості. Волонтерські ініціативи, такі як "Повернись живим", важливі не лише для безпосередньої допомоги та

підтримки, але й для створення почуття єдності та спільної мети серед громадян. "Солом'янські котики" символізують креативний підхід до фандрейзингу, демонструючи, як мистецтво може стати могутнім зряддям волонтерства та збору коштів.

Розгляд законів та нормативних актів, що регулюють діяльність закладів культури в умовах війни, є ключовим для розуміння того, як держава адаптує свої політики до викликів військового часу. Нові законодавчі ініціативи та зміни в нормативних актах, прийняті у відповідь на воєнні умови, мають на меті не лише забезпечити більш ефективне управління та підтримку закладів культури, але й забезпечити їх збереження та розвиток навіть у складних умовах. Це включає адаптацію законодавства до потреб культурних закладів, забезпечення їх захисту та підтримки, а також створення умов для продовження їх діяльності та внеску в культурне життя країни.

У сукупності, цей розділ відображає значну глибину та широту підходів до розвитку культурного сектора в Україні, особливо в контексті сучасних викликів та воєнного стану. Важливість професійної підготовки, інновацій у волонтерській діяльності, та ефективного законодавчого регулювання стають ключовими факторами успіху в цій сфері. Ці аспекти відіграють важливу роль не лише в підтримці існуючих закладів культури, але й у формуванні міцної культурної основи для майбутнього розвитку країни.

РОЗДІЛ III. ПРАКТИЧНЕ ПЕРЕФОРМАТУВАННЯ ФУНКЦІОНАЛУ ЗАКЛАДУ КУЛЬТУРИ НА ПРИКЛАДІ ПК "СВІТЛОПІЛЬСЬКИЙ" М. ОЛЕКСАНДРІЯ

3.1. Особливості планової діяльності ПК "Світлопільський"

Палац культури "Світлопільський" - найбільший в місті Олександрія, Кіровоградської області, заклад культури клубного типу. Форма власності - комунальна. Здійснює діяльність відповідно до статуту. Укладає угоди (в особі директора Дмитра Ключова).

Діяльність палацу спрямована на забезпечення попиту місцевої громади в культурному відпочинку і змістовному дозвіллі, всіх культурних потреб населення.

З 1945 р. містоутворюючою галуззю Олександрії була буровугільна (добувна та переробна). Соціальна база міста збудована руками гірників. 12 головних підприємств Виробничого об'єднання «Олександрія-вугілля» побудували свій відомчий заклад культури, який був урочисто відкритий 01 травня 1975 року. Він отримав назву «Будинок культури шахти «Світлопільська» плановою кількістю 800 посадкових місць, з сучасною для того часу сценою (зі стаціонарним освітленням, «колом оберту», штанхетним «господарством» і т. ін.

Попри зміни у назвах («Центр культури і дозвілля гірників розрізу «Костянтинівський», «Центр культури і дозвілля гірників»), завжди був справжнім центром культурно-мистецького життя 100-тисячної територіальної громади.

У 2008 р. заклад був переданий до комунальної власності міста, підпорядкований управлінню культури Олександрійської міської ради, отримав назву «Міський Центр культури і дозвілля». Нині він – комунальний заклад «Палац культури «Світлопільський». Дванадцять творчих аматорських колективів Палацу (з яких 6 мають звання «народний», 1 – «сразковий»).

Серед найвідоміших з них - народний аматорський театр ПК «Світлопільський». З дня його заснування (1957 р.) в його складі був актором, помічником режисера, а з 1967 р. – керівником і режисером-постановником Юрій Дзбановський, член Національної спілки театральних діячів України. Під його керівництвом у 1981 році колектив отримав звання «народний» і кожні 3 роки своєю яскравою творчістю підтверджував це високе звання. Багатьом творчим особистостям театр дав путівку в професійне життя, а олександрійській громаді – радість спілкування з театральним аматорським мистецтвом.

Творчі аматорські колективи - Лауреати міжнародних, Всеукраїнських, регіонально мистецьких Фестивалів-конкурсів, змагань. У складі:

- народний театр юного глядача “Апельсин” (керівник - Наталія Зозулинська);
- народний аматорський «Цирк молодих» під керівництвом Тетяни Молчанової, створений у 1981 році, отримав звання «народний» у 1992 році. Це – єдиний в Кіровоградській області цирковий колектив, постійний призер фестивалів-конкурсів естрадно-циркового мистецтва, переможець Чемпіонатів найвищого рівня;
- хор ветеранів “Сузір’я” (керівник - Ольга Галушко);
- зразковий аматорський вокальний колектив “Нові імена” (керівник - Наталія Заболотнікова);
- народний аматорський вокальний ансамбль “Криниченька” (керівник - Наталія Паніна);
- народний аматорський естрадний духовий оркестр “Джаз-класік-бенд” (керівник - Вікторія Ярова);
- народний клуб спортивно-бального танцю “Олександрит” (керівник - Світлана Стукаленко);
- аматорський хореографічний колектив сучасного танцю “Калейдоскоп” (керівник - Світлана Данасієнко);

- хореографічний колектив класичного танцю “Alex modern” (керівник - Ольга Цапюк);
- вокальна аматорська студія “Покоління Next” (керівник - Анастасія Бушмакіна);
- аматорська студія художньої творчості “Universal Art” (керівник - Наталія Подкур);
- фольклорний аматорський колектив “Українські вечорниці” (керівник - Наталія Мельникова).

12 любительських об'єднань-клубів за інтересами працюють на громадських засадах і згуртовують олександрійців за уподобаннями. Це і два літературних клуби – «Джерело» і «Джерельце», які об'єднують 62 поетів і прозаїків різних вікових категорій, випускають літературні альманахи, тощо. Це і відомий за межами області рок-гурт «DOMINATOR», і інші.

У 2014 р. була проведена реконструкція глядацької зали. На Жаль, посадкових місць нині 600, але все оновлено – навіть одяг сцени. Створені зручні умови для роботи гастролюючих колективів і для розвитку аматорського мистецтва міста.

Сцена ПК «Світлопільський» щороку приймає обласний огляд-конкурс аматорського театрального мистецтва «Театральна весна Кіровоградщини», на ній відбуваються головні події культурно-мистецького життя міста.

В затишному холі 1-го поверху проходять вистави майстрів народно-ужиткового мистецтва. В диско-залі – молодіжні вечори відпочинку. Працює літній концертний майданчик, на ньому для всіх вікових категорій городян проходять зустрічі клубу вихідного дня, грають оркестри і ансамблі, проходять виставки.

Для успішного планування роботи закладу, спершу треба розробити програму розвитку (стратегічний план) – це своєрідний бізнес-план щодо нагальних потреб закладу, визначитися з джерелами фінансування задля очікуваних результатів успішної діяльності закладу (Додаток, як приклад,

проект програми розвитку КЗ «Палац культури «Світлопільський» м. Олександрія, Кіровоградської області).

План роботи закладу складається на рік з урахуванням державних програм розвитку (театрального, вокального, хореографічного, та ін. мистецтва), обласних (регіональних програм), міських (районних) тощо. План роботи складається помісячно, загальний річний план корегується.

Відповідно до Плану роботи, заклад звітує про їх виконання (за місяць, за 3 місяці, поточного року, за 6 місяців, за 9 місяців та подає річний звіт).

Переважна більшість фінансування - з міського бюджету. Заклад має план надходжень з діяльності, кошти якої йдуть на спецрахунок. Це: заходи, що є власним творчим продуктом закладу (платні вистави, концерти, розважальні програми). На них видаються білети, які є документами суворої звітності і по закінченню заходу контроль (корінці білетів із номерами і серіями) здаються з сумою від “зборів” до об’єднаної бухгалтерії.

Також до плану надходжень відносяться суми орендної сплати гастролюючих колективів. Сума оренди почасова і затверджується за поданням і рішенням та приймається виконкомом на бюджетній сесії Олександрійської міської ради. Також зараховується до суми (плану) надходжень.

Передбачені гастролі творчих аматорських колективів закладу, але суми надходжень корегуються і визначаються шляхом листів управління культури і туризму до адміністрації населених пунктів, щодо дозволу на комерційні заходи і умов їх проведення.

Орендна плата за надання площі під виставки та ярмарки також, узгоджується на бюджетних сесіях і виключно за дозволом - Олександрійської міської ради - виконання плану надходжень 180 тис. грн.

Стосовно ПРОГРАМИ розвитку закладу (див.Додаток 2), то через карантинні обмеження у 2021 році та початок воєнних дій (агресію РФ проти України) заплановані заходи щодо ремонтів, косметичних ремонтів (зокрема виготовлення декорацій, тощо.) з бюджету міста кошти не надавалися, і

заклад працював виключно з власних надходжень. Бюджетні кошти виділялися через відділення Держказначейства лише по двох статтях: на виплату заробітної плати та на підтримку ЗСУ.

3.2. Досвід та реалізовані програми в умовах сучасних викликів.

Палац культури «Світлопільський» є осередком культурно-масового життя олександрійців. Багатопрофільний культурно-дозвіллевий заклад клубного типу зібрав у свої любительські об'єднання за інтересами мешканців міста різних вікових категорій і активно сприяє розвитку талантів і творчих здібностей дітей, учнівської та студентської молоді.

Робота колективу ПК «Світлопільський» спрямована на організацію якісного дозвілля населення, збереження та втілення в життя духовних цінностей, надбань українського народу, виховання патріотизму.

В 2022 році були введені нові форми роботи в зв'язку з воєнним станом в Україні. Працівники закладу займались волонтерською роботою, організовували благодійні заходи та виставки на підтримку ЗСУ, знімали відео-ролики на патріотичну тематику.

У період з 01.01.2022 по 31.12.2022 проведено:

- заходів – 332
- відвідувачів – 138650, з них для дітей – 154 заходів, 59795 - відвідувачів.
- У Палаці культури «Світлопільський» працює 26 клубних формувань, з них 12 - клубних об'єднань, 14 - аматорських колективів, у тому числі фотостудія «Наш формат». 6 колективів носять почесне звання - «народний аматорський колектив», 2 - «зразковий аматорський колектив».

Січень розпочався з дитячих ранків біля центральної ялинки. Третього числа, дітей та їхніх батьків з новорічними святами на Соборній площі вітала творча група Палацу культури «Світлопільський». Цікава розважальна програма «Зірковий шлях Морозенка» зібрала чимало глядачів, незважаючи на погоду. Олександрійці залюбки долучалися до танцювальних батлів, флешмобів, ігор та отримували солодкі подарунки. Сніговики, Грінч,

Тигриця, Морозенко зі Снігуркою проводили такі програми протягом усіх канікул, також в програмах брали участь вокальні колективи Палацу.

6 січня Палац культури «Світлопільський» колядував у міській раді. Колектив від щирого серця привітав зі Святвечором та Різдрвом Христовим депутатів і працівників органів місцевого самоврядування. З вітальним словом до присутніх звернувся міський голова Сергій Кузьменко.

13 січня на Меланку, перед Щедрим вечором, фольклорний колектив «Українські вечорниці» ПК «Світлопільський» посівав і щедрував на Соборній площі, на театральному закритті головної ялинки міста. Щедрували, засівали - на щастя, добробут і добру вдачу. Водили Козу, до котрої залицявся Вовк, та красуню Меланку, в яку здавна вбирали найгарнішого парубка. До концертної програми долучилися вокальний ансамбль Голоківського СБК «Україночки» та народний хор «Веселка» ПК «Олександрійський театр».

4 аншлаги за тиждень - такого Палац культури «Світлопільський» не бачив вже давно. Музична комедія «Ніч перед Різдрвом» народного аматорського театру «Апельсин» зібрала чотири повні зали. Сама прем'єра відбулася 14 січня. Багато глядачів приходило на виставу по декілька разів. У режисера «Апельсина» Наталі Зозулінської все вийшло на такому високому рівні, що в місті заговорили про професійний театр. Звичайно, великий успіх – це заслуга великої кількості талановитих людей, адже театр – мистецтво колективне. Декорації, костюми, музичний супровід, світло, танці і пісні, чудово виписані діалоги, навіть переходи між сценами продумані і запам'ятовуються. Дійство було і справді вражаюче. «Це краще, що відбувалося на цій сцені останнім часом», - щиро говорили глядачі після вистави і дякували «Апельсину» та його режисеру Наталі Зозулінській.

27 січня в Україні і в світі відзначають Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту. Палац культури «Світлопільський» разом з європейською громадою провели мітинг біля пам'ятного знаку жертвам Голокосту в Олександрії, що розташований на вулиці Софіївській поблизу місця масового

знищення жителів міста нацистами в часи Другої світової війни. Учасники мітингу вшанували пам'ять жертв Голокосту хвилиною мовчання і поклали квіти до пам'ятного знаку.

Народний аматорський цирк «Цирк молодих» ПК «Світлопільський», презентував програму під назвою «Циркова феєрія», приурочену 40-річчю колективу, яка відбулася 28 січня. У видовищній ювілейній програмі виступали повітряні гімнастки, акробати, а серед яскравих номерів були ексцентрика, оригінальний жанр, пластичний етюд. Розинкою шоу стали веселі клоуни Ксюша і Ілюша, від яких були у захваті, і дорослі, і малі – такого жанру в Олександрії давно не вистачало.

9 лютого на сцені ПК «Світлопільський» пройшла концертна програма «Нехай в серці розквітає кохання». В концерті лунали ліричні зворушливі пісні про справжні почуття, мрії та щирі емоції у виконанні народного аматорського ансамблю «Криниченька».

10 лютого відбулася вистава «Той, хто відчиняє двері» - чорної комедія, яка схожа більше на драму. Тримати увагу глядачів понад годину нелегко навіть досвідченим акторам, тим більше, якщо у виставі усього дві дійові особи, але дівчата з цим впоралися. Зал реагував на дійство живо, а по закінченні вистави дякував артистам бурхливими оплесками.

11 лютого олександрійський глядач побачив виставу режисера Дмитра Рачковського «Любов і голуби». Яскрава, запальна, емоційна вистава з добрим гумором і ностальгічною ретро-музикою - Сучасного театру, стала всім до вподоби, адже грали вони дуже професійно і талановито, за що і отримали квіти від Олександрійського міського голови Сергія Кузьменка.

12 лютого наймасовіший і найсучасніший колектив нашого Палацу культури «Світлопільський» - студія художньої творчості Студія художньої творчості «Universal Art» - відзначила своє 5-річчя динамічною театралізованою концертною програмою «Назад у майбутнє». У ювілейній програмі були вокально-хореографічні постановки, таатралізація, мініатюри,

художнє читання – все пов'язане, переплетине і заміксовано, одним словом – дуже креативно, драйвово і сучасно.

ТОП найкращих українських пісень пролунав 13 лютого на сцені ПК «Світлопільський». Хіт-парад українських пісень включав естрадні, народні, джазові та інші твори, а виконавцями були зразковий вокальний ансамбль «Нові імена».

Романтичний вечір до Дня закоханих відбувся 14 лютого. Дивовижна театралізована концертна програма «На крилах кохання» створила душевну атмосферу і нагадала кожному у залі, що високі почуття – це саме те, що робить людину Людиною, допомагає долати усі перешкоди і негаразди.

16 лютого День єднання зібрав олександрійців на Соборній площі. Указ про його проведення Президент України Володимир Зеленський підписав 14 лютого. «Ми вивісимо національні прапори, надягнемо синьо-жовті стрічки та покажемо всьому світу нашу єдність», - зазначив він у своєму зверненні. Урочистий захід на Соборній площі провів Палац культури «Світлопільський». Символом єднання нації стала пісня «Україна – це ти!» у виконанні зразкового ансамблю «Нові імена».

24 лютого життя всіх українців розділилося на до і після. Росія розпочала повномасштабне вторгнення в Україну по всій довжині спільного кордону та з території Білорусії.

06 лютого народний аматорський колектив спортивно-бального танцю «Олександрит» – взяв участь у Відкритому Чемпіонаті «FNDL» м. Дніпро. Здобули два - I місце, три - II місце та два - III місце; 18 лютого – участь у Всеукраїнських змаганнях «Зимовий вальс» м. Полтава. Здобули чотири - I місце, чотири - II місце, два - III місце та одне - IV – місце; 19 лютого – взяв участь у Міжнародних змаганнях «II International dance festival», провела «Українська спортивна танцювальна спілка» м. Черкаси. Здобули чотири - I місце, чотири - II місце, три - III місце та одне VI – місце.

У лютому місяці народний аматорський вокальний ансамбль «Криниченька» - взяв участь у дистанційному Міжнародному фестивалі-

конкурсі мистецтв «Талант – Ти» м. Київ. Здобули – Диплом II ступеня; лютий місяць – участь у дистанційному Всеукраїнському багатожанровому фестивалі-конкурсі «Битва жанрів» м. Київ. Здобули Диплом I ступеня

Починаючи з першого березня, майже з перших днів війни на базі ПК «Світлопільський» був організований волонтерський центр з плетіння маскувальних сіток, для наших захисників. Працівники закладу та багато людей відгукнулися на прохання про допомогу і долучилися до спільної роботи. «Ми хочемо і можемо бути корисними своїй країні, своїм людям», - так говорили ті, що приходили до центру. Раділи кожному, дякували кожному, бо добрі серця та не байдужість об'єднали нас усіх заради нашої спільної мети – нашої Перемоги. Велику кількість маскувальних сіток наш волонтерський центр передав на передову нашим захисникам та на об'єкти першої необхідності. Робота продовжується і досі, вдячні всім за допомогу! Все буде Україна!

24 березня в соціальних мережах вийшов відео-ролик присвячений дітям, убитим впродовж останнього місяця... За час війни з росією в Україні загинуло понад 120 дітей. Більше 170 отримали поранення різного ступеня через обстріли та бомбардування військами окупантів з рф. Автор ідеї - Наталя Зозулінська, керівник народного театру «Апельсин» ПК «Світлопільський».

У березні місяці народний аматорський театр юного глядача «Апельсин» – взяв участь в обласному онлайн огляді-конкурсі аматорських театральних колективів «Театральна весна Кіровоградщини». Отримали за виставу «Ніч перед Різдом» Диплом I ступеня та Дипломи в номінаціях: «краща режисерська робота», «краща сценографія» та «кращий акторський ансамбль».

6 квітня голова ОМО ТЧХУ Людмила Зіміна разом з інструктором Оленою Губіль провели наочне навчання з надання першої домедичної допомоги. Сьогодні, як ніколи, треба бути готовим до будь-яких обставин. І саме такі знання дають можливість контролю, швидкого реагування і виходу з

небезпечної ситуації. Недарма говорять: поінформований – значить озброєний.

15 квітня відбулася презентація фотовиставки «Україна в Вогні» фотостудії «Наш формат». До уваги відвідувачів були представлені знакові фотографії війни в Україні від провідних медіа агенцій. Виставку розташували у вітринах ПК «Світлопільський», яка буде тривати до закінчення війни.

26 квітня в соціальних мережах вийшов відео-ролик «Чорнобиль. Зона XXI вік», створений колективом ПК «Світлопільський».

28 квітня творчі колективи міста спільно з Координаційним центром волонтерів олександрії провели на вулиці міста благодійний концерт «Музика рідного міста», для збору коштів для потреб ЗСУ. У ході благодійної передвеликодньої акції вдалося зібрати понад 13 тисяч гривень на придбання тепловізора.

У квітні аматорський хореографічний колектив естрадного та сучасного танцю «Калейдоскоп» – взяв участь у дистанційному Всеукраїнському багатожанровому фестивалі «Радій життю» м. Київ. Здобули чотири I місця.

03 травня в соціальних мережах відбулася презентація авторського відео-проєкта в підтримку ЗСУ, за участю театру юного глядача «Апельсин» «Все буде Україна» під керівництвом Наталі Зозулінської. Дуже багато переглядів та зворушливих коментаріїв залишили користувачі соціальних мереж і це не дивно, адже над проєктом працювала команда талановитих, творчих людей.

До Міжнародного Дня матері колективом ПК «Світлопільський» був також створений відео-ролик «Мамина колискова, як молитва». Сюжет ролика відобразив міцний зв'язок, який існує між дитиною і матір'ю.

19 травня Олександрія відзначила Всесвітній День вишиванки! ПК «Світлопільський» провів святковий благодійний концерт за участю вокального ансамблю «Нові імена», Наталії Паніної, інструментального ансамблю «Мелодія» та школи моделей «ІНТРИГА». Був і екслюзив: 20-метровий рушник, вишитий усіма громадянами Олександрійського району,

маскувальна сітка, на якій виплетена мапа України – усі бажаючі прикрашали її жовто-блакитними стрічками з назвами своїх рідних міст.

В останній вихідний травня Оленсандрія відзначила День міста. 276-та річниця її заснування припала на непростий час. Війна. Святкування недоречне, офіційних заходів не планувалось, але День міста відзначили. Майже усі заходи були благодійними – на підтримку ЗСУ.

«Голос єдності» лунав зранку 28 травня у міському сквері Героїв АТО. Вокальний флешмоб із такою назвою провів ПК «Світлопільський» за участю вокального ансамблю «Нові імена». До заходу, що пройшов у тісному родинному колі, долучилися сміливі наших захисників, у тому числі й загиблих, громадські активісти, ті хто доглядає за сквером та всі бажаючі. Усі разом заспівали Гімн Січових Стрільців: «Ой у лузі червона калина».

Благодійний концерт «З вірою в майбутнє» пройшов 28 травня на площі біля Палацу культури «Світлопільський» у рамках відзначення Дня міста. Концертна програма розпочалася виступом міського професійного духовного оркестру «Ліра». Ведуча програми Оксана Кучеренко також виступала з авторським віршом і виконала щемну «Калинову баладу». Наша землячка Клаудія Колосовська, яка живе і працює у столиці, передала вітання від волонтерського руху Києва і долучилася до благодійної акції на підтримку ЗСУ із вдячністю до наших бійців. Продовжили програму молодіжні гурти «Фангус фрог» та «Гаряча вечірка».

29 травня святковий настрій олександрійцям та гостям міста подарували міський професійний ансамбль «Мелодія», зразковий вокальний ансамбль «Нові імена» і талановита випускниця колективу Інеса Джумаєва, а також запрошений зірковий гість – Заслужений артист України Петро Чорний.

Усі зібрані в ході благодійних концертів кошти передані на підтримку Збройних Сил України.

Крутезно і драйвово зустріли літо усі, хто завітав до «Країни веселого настрою». 1 червня, неймовірний День захисту дітей запам'ятався надовго

усім його учасникам. Понад 350 дітлахів впродовж майже двох годин грали, співали, брали участь у конкурсах та флешмобах, отримали солодкі подарункки і фотографувалися на згадку з яскравими сучасними персонажами. Свято, без перебільшення, вдалося. Діти, яким довелося зростати під час війни, мають першочергово право на хвилинки розваг та подорож у країну веселого настрою. До речі, лідерами пісенного флешмобу у них хіти «Стефанія» та «Ой у лузі червона калина».

31 травня зразковий аматорський вокальний дитячий ансамбль «Нові імена» - взяли участь у дистанційному Міжнародному двотуровому фестивалі-конкурсі мистецтв «Чорноморська соната» м. Одеса. Здобули дав – II місце у номінації «Вокальне мистецтво» жанру «естрадний вокал» та пам'ятні статуетки.

Протягом червня що середи на території ПК «Світлопільський» проходила розважально-ігрова програма для дітей з циклу «Країна веселого настрою». Щоразу шоу дещо видозмінювалось і поповнювалось новими елементами і це було головною його інтригою.

За сім останніх років Олександрія стала другою домівкою для понад тисячі переселенців зі Сходу України. Вони беруть активну участь у житті міста й реалізують чимало громадських ініціатив. 19 червня, до Всесвітнього дня біженців громадська організація «Центр громадської активності «Перемоги», до складу якої входять внутрішньо переміщені особи, разом з колективом ПК «Світлопільський», Міською централізованою бібліотекою провели на майданчику біля ПК «Світлопільський» розважальну програму «Творимо добро разом». Подяки від ГО «Перемога» отримали люди та організації, які сприяють вирішенню проблем вимушено переміщених осіб та допомагають у громадській діяльності переселенців.

23 червня ГО «Віра» виповнилося 23 роки. З цієї нагоди концертну програму для людей з особливими потребами підготували давні друзі «Віри» фольклорний колектив «Українські вечорниці». Виступ «Вечорниць»

розчулив присутніх до сліз. Улюблені усім народні та авторські пісні викликали щирі почуття та незабутні емоції.

24 червня клуб спортивного бального танцю «Олександрит» приймав гостей і привітання. Народному аматорському колективу ПК «Світлопільський» виповнилося 25 років! Відсвяткувати ювілей великим звітним концертом завадила війна, але дату таки відзначили конкурсноконцертною та розважальною програмою під назвою «Нам – 25». Захід проходив в ПК «Світлопільський» з дотриманням вимог воєнного стану. Участь у ньому взяли випусники «Олександриту» і хореографічний колектив «Калейдаскоп».

28 червня до Дня Конституції України ПК «Світлопільський» разом з безстрашними рятувальниками, мудрими освітянами та благородними медпрацівниками створили відео-привітання. Нехай на нащій землі завжди панують мир, закон і право!

25-26 червня аматорський хореографічний колектив естрадного та сучасного танцю «Калейдоскоп» -взяли участь у дистанційному Міжнародному благодійному українсько-польському чемпіонаті мистецтв «Гаряче літо без кордонів 2022» Польща – Україна. Здобули чотири - I місця в категоріях від 7-16 років та одне – II місце в категорії від 7-9 років.

У червні місяці зразковий аматорський хореографічний колектив сучасного та класичного танцю «Alex modern – взяли участь у дистанційному Міжнародному фестивалі мистецтв «Все буде Україна», приурочений до Дня захисту дітей, м Київ. Здобули Гран–Прі фестивалю, три - I місця, одне - II місце та одне - III місце.

06 липня українці відзначають один з найдавніших і улюблених українських свят Івана Купала. Наші традиції – наша сила та оберіг. Розважально-ігрова програма для дітей та молоді «Магічний вечір» зібрала чи мало учасників та глядачів. Вінкоплетіння, купальський хоровод, Русалії, пошук квітки папороті, стрибки через купальське вогнище... Все було у цей вечір, напередодні свята молоді сонця, землі, води і вогню.

08 липня в Україні відзначали День родини. З цієї нагоди Палац культури «Світлопільський» провів благодійний концерт «Моя родина – мій скарб» на підтримку ЗСУ. У цей складний для усіх нас час ми, українці, повинні, як ніколи,гуртоватися і єднатися. Лише у єдності наша велика українська родина здолає все!

09 липня хореографічний колектив «Калейдоскоп» відзначив своє 25-річчя яскравим концертом. У програмі концерту було багато різнопланових номерів, усі з гарними костюмами і вдало підбраною музикою. Учасники «Калейдоскопу» отримали грамоти, подяки та подарунки від директора ПК «Світлопільський» Дмитра Ключова.

З 23 червня в Олександрії розпочала свою роботу мобільна дитяча точка «Юнісеф Спільно», яка призначена для інформаційної роботи з батьками та проведення дозвілля дітей.

Що дня заклади культури міста проводили у великому наметі на Соборній площі розважально–ігрові програми, майстер-класи та інші заходи для організації цікавого та корисного дозвілля дітлахів. Дитячий сектор ПК «Світлопільський» зайняв свою нішу по п'ятницям та організовував розважально-ігрові програми протягом липня.

27 липня в соціальних мережах відбулася презентація авторського відео-проєкта народного аматорського театру юного глядача «Апельсин» «Ми діти війни». Дітям в Україні потрібно, щоб ця війна припинилася, адже вона ставить під загрозу їхнє життя та майбутнє! Дуже багато переглядів та зворушливих коментаріїв залишили користувачі соціальних мереж - підтримуючи талановитих дітей та керівника.

12 серпня Олександрія разом з усією Україною вперше відзначала Міжнародний День молоді. Незважаючи на складні часи, життя триває і в цьому є вищий сенс. Потужним фіналом багатьох заходів, що пройшли у нашому місті цього дня, став благодійний концерт на площі перед ПК «Світлопільський» на підтримку ЗСУ. В заході взяли участь кращі колективи міста та колективи Палацу. Це був різноманітний мікс, що поєднав музичні

жанри і напрямки, класику і новаторство. Творчий експеримент виявився дуже вдалим, сподобався і учасникам і глядачам.

Що п'ятниці, протягом серпня дитячий сектор ПК «Світлопільський» продовжував організовувати розважально-ігрові програми в у мобільній точці «Юнісеф Спільно». Діти грали в естафетні ігри, стали учасниками флешмобів і батлів, проявляли кмітливість та допитливість у конкурсах. Проводили майстер-класи по виготовленню різних аплікацій на папріотичну тематику.

23 серпня у сквері біля погруддя Тарасу Шевченка з нагоди Дня Державного Прапора України та Дня Незалежності України, відбувся мітинг та церимонія підняття Державного Прапора України, який підготував та провів колектив ПК «Світлопільський». Грамотами та подяками були відзначені військовослужбовці Національної Гвардії Уккураїни та співробітники багатьох служб безпеки України. По завершенню програми присутні поклали квіти до пам'ятника Великому Кобзареві.

27 серпня виставу «Відродження» показав на сцені Палацу культури зразковий хореографічний колектив «Alex modern». У ході заходу, проведеного спільно з благодійним фондом «Моя броня», були зібрані кошти на підтримку ЗСУ. Над виставою колектив працював три місяці . Стиль - модерн з елементами імпрровізації. Відточені рухи, влучний музичний супровід, гра світла, реквізит – було продумано все до дрібниць, а отже «Відродження» справило ефект та залишило гарне враження. По завершенню 45-хвилинного дійства зал аплодував стоячи.

29 серпня на площі Героїв Чорнобиля біля пам'ятного знаку воїнам, відбувся День пам'яті захисників України, які загинули у боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність нашої держави. Символом цього дня є квітка соняшника. Пам'ять полеглих бійців вшанували хвилиною мовчання. Ми завжди пам'ятатимемо кожного героя . Вони – нескорені.

05 серпня народний аматорський вокальний ансамбль «Криниченька» – взяв участь у дистанційному Міжнародному фестивалі-конкурсі мистецтв

«Кубок Фараона» м. Шарм-ель шейх в Єгипті. Здобули Диплом II ступеня та «Зіркову статуетку» організаторів фестивалю Європейської молодіжної ліги; у серпні місяць – також взяли участь у дистанційному Всеукраїнському багатожанровому фестивалі-конкурсі мистецтв «Незламна мирна Україна» м. Дніпро. Здобули Диплом III ступеня.

14 серпня аматорська вокальна студія «Покоління NEXТ» -взяла участь у дистанційному Міжнародному фестивалі конкурсі вокального мистецтва «Лине пісня чарівна» м. Дніпро. Здобули одне - I місце, одне – II місце та одне III місце.

4 вересня відбувся запуск дитячого комплексу «Космічна станція» у парку ім. Шевченка. Першими відвідувачами станції стали декілька тисяч олександрійських дітей. Їх зустріла команда аніматорів та інструкторів ПК «Світлопільський» . Малечу розважали улюблені мультяшні герої, ростові ляльки, трансформери.

Що п'ятниці, протягом вересня дитячий сектор ПК «Світлопільський» організовував розважально-ігрові програми в у мобільній точці «Юнісеф Спільно». Навіть не дивлячись на те, що інколи заважала повітряна тривога, діти були у захваті, мами – задоволені, а організатори раді, що їх улюблена робота знаходить теплий відгук у маленьких та дорослих серцях.

27 вересня в Олександрії з благодійним концертом виступив гурт «KOZAK SYSTEM». Формат їхнього туру – саме вуличні виступи, в ході яких збираються кошти на підтримку ЗСУ . «Козаки» активно спілкуються з глядачами і це має живий відгук.

30 вересня у Палаці культури «Світлопільський» пройшов ювілейний концерт вокального ансамблю «Криниченька» «Віра, Надія, Любов» з нагоди 25-річчя колективу. Репертуар ансамблю – сучасні українські та світові хіти. Наталія Паніна вчить своїх вихованців не лише вокалу, а й танцювальних рухів, прагнучи ідеального вокального виконання і синхронності.

13 жовтня в соціальних мережах відбулася презентація відео-проекта «Скоро Перемога» - до Дня захисників і захисниць України! Кавер-версія пісні Дмитра Волканова «Намалюю».

14 жовтня у День захисників і захисниць України Палац культури «Світлопільський» долучився до благодійного марафону, що проводився в Олександрії з метою зібрати кошти на тепловізори, які дуже потрібні військовим на передовій. Біля виставки прогулювалося і Бавовнятко, з яким за символічну плату дорослі і малі робили яскраві світлини.

22 жовтня співачка і артистка Наталія Могилевська виступила на сцені Палацу «Світлопільський». Її моновистава «Я вдома», автором сценарію та режисером якої є вона сама, зіткнулася з реальних подій цієї війни. У ній вона дебютувала як театральна артистка.

29 жовтня, неймовірний запал позитиву і гарного настрою та цілу палітру почуттів подарували глядачам учасники звітнього благодійного концерту вокальної студії «Покоління NEXТ» «Діти за мир у всьому світі». Стильні різножанрові номери – видовищні і щемні, піднесені і зворушливі, стильні яскраві та емоційні не залишили байдужими нікого у глядацькій залі.

31 жовтня Хелловінська «Містична вечірка» зібрала чимало учасників у мобільній точці «Юнісеф Спільно», що працює з жовтня місяця у дитячій бібліотеці. Було страшно цікаво, до мурах вражаюче і жахливо весело.

16 жовтня народний аматорський колектив спортивно-бального танцю «Олександрит» – взяв участь у Всеукраїнських змаганнях «Кубок ректора» м. Кропивницький. Здобули чотири - I місця, три - II місця, три - III місць, два IV – місця, одне V – місце та одне - VI– місце; 27 жовтня – участь у Всеукраїнських змаганнях «Viva dance sup» м. Олександрія. Здобули шість - I місць, дев'ять - II місць, два - III місця та три VI – місця.

21 жовтня аматорська вокальна студія «Покоління NEXТ» - взяв участь у дистанційному Міжнародному двотуровому фестивалі-конкурсі мистецтв «Обдаровані зірки» м. Дніпро. Здобули два - I місця та два – II других місця.

12 листопада на сцені ПК «Світлопільський» з аншлагом пройшла прим'єра вистави «Мир вашому дому». Сам твір і його майстерне втілення викликали широкий спектор різних емоцій. Побачене надовго залишиться в пам'яті і стимулює до роздумів.

18 листопада на платформі Zoom, відбувся обласний онлайн-семінар з театрального мистецтва, який організував та провів Обласний центр народної творчості.

20 листопада зразковий вокальний ансамбль «Нові імена» вразив глядачів потужним концертом «З вірою в пісні». Нові обличчя, нові стилі й мікси, живий звук. Кожен номер – змістовний, глибокий і чуттєвий, сповнений влучністю слів, силою музики та красою виконання. Солісти передали своєю творчістю те, що відчуває кожен. Тому ми, глядачі і віримо у пісні. В ході благодійного заходу були зібрані кошти на допомогу Збройним Силам України.

21 листопада відбувся захід до Дня Гідності і Свободи, літературно-музична композиція «Вільні творити майбутнє». У ній взяли участь жителі міста, які вшанували патріотизм і мужність наших співвітчизників, що стали на захист, демократичних цінностей, прав і свобод людини, національних інтересів держави та її європейського вибору.

23 листопада на платформі Zoom, відбувся обласний онлайн-семінар семінар директорів провідних клубних закладів. Відкрила семінар директор департаменту культури та туризму обласної військової адміністрації Ул'яна Соколенко. З доповідями виступали також гості семінару

25 листопада відбулася фантастична розважально-ігрова програма «Піжама-party» у дитячій мобільній точці Юнісеф. Незважаючи на все, що відбувається, хочеться щоб у наших дітей України були яскраві спогади про дитинство.

У листопаді місяці народний аматорський вокальний ансамбль «Криниченька – взяла участь у дистанційному двотуровому фестивалі

вокального мистецтва «Лине пісня чарівна» м. Чоп. Здобули Диплом I ступеня.

3 грудня сектор по роботі з дітьми провів ще один захід у мобільній точці Юнісеф. Це була костюмована розважально-ігрова програма з улюбленими героями.

06 та 07 грудня в Олександрійському театрі, народний аматорський театр Палацу культури «Світлопільський» показав виставу «Мир вашому дому» з нагоди 65-річчя колективу. Приїхали привітати колектив фахівці обласного Центру народної творчості та вручили Подяку обласного Департаменту культури та туризму.

07 грудня, у Всесвітній день української хустки, фольклорний колектив «Українські вечорниці» ПК «Світлопільський» долучився до онлайн флешмобу збереження народних традицій «Фото з хусткою». Учасники колективу не просто зробили фото, а знялися у відео, де продемонстрували декілька способів як можна пов'язати автентичний аксесуар, аби підкреслити багатотисялітню красу українських жінок.

14 грудня в Україні відзначається День вшанування учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. В Олександрії біля пам'ятного знаку ліквідаторам на площі Героїв Чорнобиля пройшов мітинг, який підготував і провів колектив ПК «Світлопільський».

18 грудня в Театральному сквері відкрилася резиденція Святого Миколая. Новорічними вогниками засяяла головна ялинка міста. До святкової програми долучились і вокальні колективи ПК «Світлопільський».

23 грудня відбулася дитяча новорічна казка «Сон у Різдвяну ніч». Новий формат казки, крутий сюжет, яскраві персонажі, а ще – інтерактивні ігри, веселощі та сюрпризи заповнили малечу та довели, що мрії та бажання здійснюються, якщо у доброму серці живуть любов і віра.

На передодні Нового року, 27 грудня на сцені ПК «Світлопільський» відбувся відкритий урок. Два хореографічні колектива «Олександрит» та «Калейдоскоп» подарували своїм батькам святковий настрій.

25 грудня народний аматорський колектив спортивно-бального танцю «Олександрит» – взяв участь у Всеукраїнських змаганнях «WINTER UDU CUP 2022» м. Полтава. Здобули сім - I місце, чотири - II місце, три - III місце, одне IV – місце, два V – місця та два- VI– місце.

23 грудня зразковий аматорський хореографічний колектив сучасного та класичного танцю «Alex modern» – взяв участь у дистанційному Міжнародному конкурсі «Fell the beat», м. Київ. Здобули три - I місце (дует, соло та груповий номер).

10-11 грудня народний аматорський театр юного глядача «Апельсин» - взяв участь у дистанційному IX Міжнародному двухтуровому фестивалі-конкурсі «Сходинки до майстерності» м. Ужгород. Отримали Гран-прі фестивалю за високу виконавську майстерність.

Робота закладу направлена на залучення до діяльності та участі у заходах якомога більшої кількості молоді міста. Клуби за інтересами та любительські об'єднання при допомозі аматорських колективів, їх керівників проводили заходи молодіжного спрямування, чим зацікавили молодь і привернули її увагу до Палацу культури «Світлопільський». Також протягом року, було проведено низка благодійних заходів на підтримку ЗСУ.

Важливим акцентом роботи Палацу залишається патріотичне виховання молоді та юнацтва та популяризація традицій української культури за допомогою пісень, вистав, танців.

3.3. Переформатування в сучасних умовах війни Комунального закладу Палац культури «Світлопільський».

Палац культури «Світлопільський» обслуговує інтереси територіальної громади із 100 тисяч постійних мешканців і нині має ще до 20 тисяч тимчасово переміщених осіб в умовах воєнного стану.

Щодо забезпечення умов захищеного перебування і створення укриттів з метою збереження життя співробітників та населення впорядковані укриття в підвальному приміщенні, в ньому є стільці, лави, простирадла, пледи,

подушки. Постійний черговий. Забезпечення питною водою, чайник, кавоварка, санвузол, тощо. Працює цілодобово.

На першому поверсі в холі закладу відокремлена зона для волонтерів клубу «Павучок», які виконують роботу по плетінню маскувальних сіток, костюмів, пошиттю подушок та плетінню теплих килимків для воїнів ЗСУ, в'язанню теплих шкарпеток та рукавичок, тощо.

В спеціально відведеній частині приміщення проводяться вшанування громадою загиблих земляків-воїнів ЗСУ (реквієм-поховання).

Щодо збереження культурної спадщини: забезпечені умови для зберігання матеріальної частини (предметів культурної спадщини). Працюють 13 клубів за інтересами – любительських об'єднань громадян, серед них 2 фольклорних, 2 літературних, 2 збирательських (колекціонери) та ін.

Танцювально-оздоровчий клуб «Грація» забезпечує постійні безоплатні заняття для дітей та їх батьків з родин тимчасово переміщених осіб, 25 творчих аматорських колективів і клубів закладу на безоплатній основі займаються з дітьми та учнівською молоддю, щодо їх творчого та фізичного розвитку, аби здійснити швидку адаптацію в соціум та забезпечити відчуття єдиної родини.

Щодо опору гібридним загрозам агресора на свідомість громадян – постійно проводяться заходи різних форм: лекційні, концертні, тощо де враховані аспекти цієї проблеми.

Всіляко пропагується національне мистецтво (виставки майстрів народно-ужиткового мистецтва, дні «відкритих дверей» творчих колективів), пропагується волонтерська діяльність шляхом концертів та різних (серед інших і вуличних) майданчиків міста зі збором коштів у волонтерські скриньки та поміч воїнам ЗСУ.

Програма закладу планується так, що донатами на ЗСУ підтримуються не тільки власні творчі продукти аматорських колективів і клубів ПК «Світлопільський», а й концерти та вистави гастролюючих колективів. На

кожному заході є місця за запрошенням для військовослужбовців, ветеранів ЗСУ, тощо. Патріотична тематика заходів закладу знаходить відгук в серцях закладу.

До програми розвитку було запропоновано особисто розроблені послуги та пропозиції, які на нашу думку будуть користуватися попитом у місцевого населення та підтримають заклад в умовах воєнного стану:

- Прокат (аренда) сценічних костюмів, взуття, театрального реквізиту. ПК «Світлопільський» має костюмерню, яка складається із різних народних та сучасних костюмів, має свій швейний цех, який займається їх обслуговуванням. Ціна буде варіюватися в залежності від матеріалів з яких зроблений костюм та строку здачі в аренду.

Прайс

Вид костюму	Деталі	Ціна
Костюми народів світу	Ціна буде варіюватися в залежності від матеріалів з яких зроблений костюм та строку здачі в аренду.	Від 50 грн на строк до 3 днів. Від 70 грн на строк до 7 днів.
Костюми на Новий Рік	Ціна буде варіюватися в залежності від матеріалів з яких зроблений костюм та строку здачі в аренду.	Від 80 грн на строк до 3 днів. Від 150 грн. на строк до 7 днів.
Театральні костюми	Ціна буде варіюватися в залежності від матеріалів з яких зроблений костюм та строку здачі в аренду.	Від 30 грн на строк до 3 днів. Від 50 грн на строк до 7 днів.

- Виготовлення фонограм концертів і спектаклів, надання послуг студій звуко- і відеозапису. ПК «Світлопільський» має студію звукозапису, яка може надати такі послуги, також має професійну камеру для відеозапису та відповідних фахівців. Ціна буде залежати від складності, часу роботи фахівця.

Прайс

Послуга	Деталі	Ціна
Запис пісні	<p>У вартість включено: звукозапис одного голосу (до 1,5 години) в студії, обробку голосу, зведення з готовою фонограмою мінус, мастеринг. Терміни обробки: 3-4 дні.</p> <p>Вартість може вирости при збільшенні: часу запису / обробки (складна пісня, непідготовлений вокал, багато куплетів), кількості вокалістів, крім того, існує надбавка за терміновість (менше 3-х днів на обробку - від 50% до 200%).</p> <p>Якщо пісню співають кілька людей: бек-вокал, дует, квартет і більше - за кожний наступний голос, який бере участь у виконанні +50 грн.</p>	Від 150 грн
Створення фонограми (мінус)	<p>У зазначену вартість включено: підбір на слух і перезапис всіх партій музичних інструментів з пісні-оригіналу, вибір тональності, звукорежисура. Термін написання кавер версії - 3 тижні.</p> <p>Вказана вартість - стартова, а значення "від" залежить від: складності пісні-оригіналу, стилю музики, хронометражу, кількості інструментів, термінів, написання (на вимогу) авторських партій музичних інструментів або створення реміксу.</p>	Від 600 грн
Аудіоролики	<p>Мінімальна ціна за роботу звукорежисера над інформаційним типом ролика, хронометражем 15-45 сек (звукозапис, постпродакшн).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Розцінки на додаткові послуги: гонорар одного диктора або вокаліста - від 50 грн, написання сценарію - від 80 грн, послуги авторської фонові музики - від 100 грн, спецефекти, шуми - від 30 грн. • Надбавка за роботу над ігровим типом ролика + 50%; за терміни менше 3-х робочих днів від + 50%. 	Від 300 грн
Відеокліп	<p>У початкову вартість включені: простий сценарій, одна локація в сюжетному павільйоні відеостудії, відеозйомка (до 2 годин), світло, відеомонтаж, рендеринг відеофайлу.</p>	Від 2000 грн

	Вартість може змінитися, в разі додавання дод. локацій, складності сценарію, залучення додаткового персоналу і устаткування (дизайнери спецефектів, візажисти, техніки, оператори, актори, масовка).	
Фотосесія	Вказана мінімальна вартість за одну годину фотосесії, в результаті якої Ви отримуєте пакет з 100 цифрових художніх знімків, 10 з яких з професійною ретушшю. У вартість не включені: оренда студії, додаткових освітлювальних приладів. Вартість може збільшитися при: виїзній фотосесії, зйомки групи людей, зйомки дітей, колаж і інших чинників що підвищують складність робіт.	Від 300 грн

- Створення сайту «Палацу культури «Світлопільський»», на якому будуть висвітлюватись новини, події, найближчі заплановані заходи, інформація про гуртки, історія закладу, відео та фото матеріали із діяльності закладу, сторінка переліку платних послуг, продаж квитків на заходи онлайн. Для підтримки та створення сайту потрібно буде найняти програміста та завести платний домен. Створити електронну касу закладу. Для цього потрібно замовити відповідну програму, принтер для друку білетів, зв'язно, комп'ютер для касира. Або співпраця з іншою українською касою, яка займається продажем електронних квитків, здавати в аренду приміщення, за рахунок договору, реалізовувати продаж квитків онлайн, як місцевих, так і інших заходів, які будуть проводитись в установі. Примірна ціна створення сайту 15 тисяч грн, ціна термопринтеру для друку білетів 5 тисяч грн, програма для продажу білетів 15 тисяч грн., ставка програміста 6000 грн. Кошти планується взяти зі спец. фонду установи, надходження в який відбуваються з інших платних послуг установи, або місцевого бюджету.
- Розширення волонтерської діяльності в Комунальній установі Палац культури «Світлопільський» у воєнний час.

У першому та другому розділах документа вказано на значне зростання волонтерського руху та його важливість у воєнний період. Відповідно до цих змін, Комунальна установа Палац культури «Світлопольський» може розширити свою волонтерську діяльність, що стане відповіддю на зростаючі потреби громади та воєнні виклики.

Перш за все, ПК може організувати спеціалізовані навчальні програми для волонтерів. Ці програми могли б включати курси з надання першої медичної допомоги, основ логістики, управління ресурсами та ефективної комунікації. Залучення досвідчених тренерів та фахівців для проведення цих курсів допоможе підвищити якість та ефективність волонтерської діяльності.

Крім того, Палац культури може виступати як платформа для організації різноманітних заходів, спрямованих на збір коштів та підтримку військових та переміщених осіб. Це можуть бути благодійні концерти, виставки, ярмарки, аукціони та інші культурні події. Залучення місцевих артистів, музикантів, художників до цих заходів не тільки допоможе зібрати необхідні кошти та ресурси, але й створить сильну взаємопідтримку та єдність у громаді.

Також, важливою ініціативою може стати створення спеціальних волонтерських груп або клубів під егідою палацу, які будуть займатися конкретними напрямками допомоги. Наприклад, групи, що спеціалізуються на зборі та розподілі гуманітарної допомоги, підготовці та проведенні освітніх заходів для дітей, або організації культурно-мистецьких заходів для підтримки морального духу громади.

Для підвищення ефективності волонтерської роботи, ПК «Світлопольський» може також встановити партнерства з місцевими бізнесами, недержавними організаціями та іншими культурними установами. Це сприятиме обміну досвідом, ресурсами та збільшить масштаби волонтерської діяльності.

Враховуючи, що волонтерський рух є ключовим елементом підтримки та єдності громади в умовах війни, Палац культури «Світлопольський» має унікальну можливість зміцнити свою роль як центру культурного та соціального життя, а також як активного учасника у відбудові та підтримці громади. Ці ініціативи не тільки відповідають на виклики сьогодення, але й відкривають шлях для розвитку сильної, згуртованої та стійкої громади в майбутньому.

- Організація культурних заходів на онлайн-платформах у ПК «Світлопольський» під час воєнного стану.

На основі перших двох розділів документа, де йдеться про вплив воєнного стану на культурну діяльність та необхідність адаптації до нових умов, Комунальна установа Палац культури «Світлопольський» може вдатися до організації культурних заходів на онлайн-платформах. Це не тільки відповідь на обмеження, пов'язані з воєнним станом, але й шлях до підтримки та збереження культурного життя в громаді.

У першу чергу, Палац культури може розробити та впровадити серію онлайн-заходів, які включатимуть віртуальні концерти, театральні вистави, літературні вечори, виставки, майстер-класи та освітні семінари. Це може бути здійснено за допомогою платформ як Zoom, YouTube, Facebook Live та інших соціальних медіа. Такий підхід дозволить мешканцям громади насолоджуватися культурними заходами, не виходячи з дому, та підтримувати соціальну взаємодію та культурний обмін навіть у воєнні часи.

Для популяризації цих заходів Палац культури може використовувати свої веб-сайти та соціальні мережі, організовувати інформаційні кампанії та співпрацювати з місцевими ЗМІ. Окрім того, можна залучати місцевих артистів, музикантів, акторів, художників та інших культурних діячів, щоб надати їм платформу для виступів та забезпечити їм підтримку в цей складний період.

Онлайн-формат також відкриває можливості для міжнародної співпраці. Палац культури може встановити партнерські відносини з

культурними установами інших країн для обміну культурними програмами та організації спільних заходів. Це дозволить не тільки розширити культурні горизонти, але й зміцнити міжнародні зв'язки та підтримку.

Крім того, організація онлайн-майстер-класів та освітніх семінарів може стати чудовим способом для навчання та розвитку різноманітних навичок серед мешканців громади. Це може включати лекції з історії, мистецтва, музики, літератури, ремесел тощо. Ці заходи допоможуть підтримувати освітній рівень та культурний інтерес громадян.

Онлайн-заходи також можуть включати в себе тематичні культурні фестивалі, кінофестивалі, поетичні та літературні читання, що дозволять представити широкий спектр культурних напрямків та жанрів. Це не тільки збагатить культурне життя громади, але й сприятиме збереженню національної ідентичності та культурної спадщини в умовах воєнного конфлікту.

Враховуючи сучасні технології та можливості, організація культурних заходів на онлайн-платформах Палацом культури «Світлопольський» є не тільки актуальною, але й необхідною ініціативою. Це дозволить не тільки адаптуватися до складних умов сучасності, але й відкрити нові горизонти для розвитку культурної діяльності, забезпечити доступність культурних заходів для широкого кола громадян та сприяти збереженню культурного різноманіття та спадщини.

- Освітні програми для дітей та молоді Палацу культури «Світлопольський» під час воєнного стану.

Перший та другий розділи документа, дає змогу зрозуміти важливість підтримки молодого покоління в умовах воєнного конфлікту. Враховуючи це, Комунальна установа Палац культури «Світлопольський» має унікальну можливість розробити та впровадити освітні програми для дітей та молоді, які зможуть підтримати їхній розвиток та адаптацію в ці складні часи.

Перш за все, Палац культури може створити серію освітніх програм, спрямованих на розвиток творчих навичок та вираження емоцій через

мистецтво. Ці програми можуть включати художні майстерні, театральні студії, музичні та танцювальні класи. Особлива увага повинна бути приділена роботі з дітьми, які вимушено перемістились через війну, оскільки такі заняття можуть допомогти їм краще адаптуватися до нових умов життя.

Крім того, ПК може розробити освітні програми, що включають лекції, дискусії та семінари на актуальні теми, такі як історія України, національна культура, громадянська освіта та основи демократії. Такі заходи допоможуть молодим людям краще зрозуміти сучасні виклики та розвинути критичне мислення.

Для підтримки психологічного благополуччя дітей та молоді, Палац культури може організувати співпрацю з психологами та педагогами для проведення групових та індивідуальних консультацій. Це особливо важливо для дітей та підлітків, які зазнали травматичних переживань через воєнні дії.

Враховуючи важливість залучення молоді до громадського життя, можна запровадити програми з громадянської освіти та волонтерства. Це може включати організацію молодіжних лідерських форумів, волонтерських проектів та ініціатив, які залучають молодих людей до активної участі в житті громади.

Також, важливим аспектом є використання цифрових технологій та онлайн-платформ для розширення доступу до освітніх ресурсів. Палац культури може створити віртуальні навчальні курси, вебінари та інтерактивні онлайн-платформи, що дозволять дітям та молоді навчатися та розвиватися незалежно від їх географічного розташування.

Реалізація цих ініціатив відкриє нові можливості для освітнього та культурного розвитку молодого покоління в Палаці культури «Світлопольський». Це не тільки допоможе молодим людям адаптуватися до викликів сучасності, але й сприятиме формуванню міцної та згуртованої громади, здатної протистояти викликам воєнного часу.

- Співпраця з місцевими та міжнародними організаціями Палаці культури «Світлопольський» в умовах воєнного часу.

Основаючись на інформації першого та другого розділів документа, де акцентується увага на важливості взаємодії та співпраці у вирішенні викликів, що постали перед громадою в часи воєнного конфлікту, Комунальна установа Палац культури «Світлопольський» може ініціювати та розвивати співпрацю з місцевими, національними та міжнародними організаціями.

Перш за все, важливо зосередитися на партнерстві з місцевими організаціями та інституціями. Це може включати співпрацю з освітніми закладами, недержавними організаціями, місцевим бізнесом та іншими культурними установами. Метою такої співпраці є створення та реалізація спільних проектів, які підтримуватимуть культурну діяльність, освіту та соціальний розвиток у складних умовах воєнного часу.

Крім того, Палац культури може розвивати взаємодію з національними організаціями, що працюють у сфері культури, освіти та соціальної підтримки. Це допоможе залучити додаткові ресурси, експертизу та підтримку для місцевих ініціатив. Наприклад, співпраця з фондами, які займаються підтримкою культури та мистецтва, може сприяти організації культурних заходів, навчальних програм та інших проектів.

Міжнародна співпраця також є ключовим елементом стратегії ПК в умовах воєнного стану. Залучення міжнародних партнерів, таких як культурні фонди, міжнародні освітні та культурні організації, може відкрити нові можливості для обміну досвідом, реалізації спільних проектів та залучення фінансування. Така співпраця може бути особливо цінною у контексті залучення міжнародної уваги та підтримки, популяризації української культури за кордоном та створення міцних культурних зв'язків.

Важливо також розробити стратегію залучення фінансування від міжнародних донорів, включаючи грантові програми, фонди розвитку та міжнародні культурні ініціативи. Це допоможе забезпечити стабільне фінансування для діяльності Палацу культури та його програм.

Крім фінансової підтримки, міжнародна співпраця може включати обмін досвідом та культурними практиками, спільну організацію культурних заходів, участь у міжнародних фестивалях та конференціях. Така активність не тільки збагачує місцеву культурну сцену, але й допомагає інтегрувати Україну у світовий культурний простір.

Співпраця з місцевими організаціями може включати розробку спільних освітніх програм, культурних проектів та ініціатив з підтримки громади. Наприклад, співпраця з місцевими школами та університетами може допомогти створити освітні курси та культурні проекти, які будуть корисні для студентів та молоді. Така взаємодія може залучити молодих людей до активної участі у культурному житті громади, стимулювати їх творчий розвиток та сприяти формуванню активної громадянської позиції.

Крім того, співпраця з місцевими бізнесами та промисловими підприємствами може включати спонсорство культурних заходів, підтримку освітніх програм та інвестиції у розвиток культурної інфраструктури. Таке партнерство може бути вигідним як для Палацу культури, так і для бізнесу, оскільки сприяє позитивному іміджу компаній та зміцнює їхні зв'язки з місцевою громадою.

На рівні міжнародної співпраці Палац культури може поглиблювати взаємодію з міжнародними культурними інституціями, посольствами, культурними центрами іноземних країн. Це дозволить організувати спільні міжнародні проекти, культурні обміни та фестивалі. Така взаємодія сприяє не тільки культурному обміну, але й розширює міжнародні контакти України, підтримує розвиток культурного діалогу та міжнародного співробітництва.

Також важливим аспектом є участь Палацу у міжнародних грантових програмах, які можуть забезпечити необхідне фінансування для реалізації культурних та освітніх проектів. Участь у міжнародних конкурсах, фестивалях та виставках також відіграє важливу роль у просуванні культури України на світовій арені.

Залучення міжнародних експертів, кураторів, артистів та лекторів до проведення спільних заходів, семінарів та майстер-класів у Палаці культури може збагатити культурну програму та запропонувати нові перспективи для місцевої громади.

Співпраця з місцевими та міжнародними організаціями відкриває широкі можливості для Комунальної установи ПК «Світлопольський». Це не тільки сприяє залученню додаткових ресурсів та розширенню культурного горизонту, але й підтримує стійкість та розвиток громади в умовах воєнного стану, допомагає зміцнювати міжкультурні зв'язки та підтримує важливу роль культури в суспільстві.

Висновки до третього розділу

У третьому розділі було розглянуто ключові аспекти планування і розвитку комунального закладу «Палац культури «Світлопільський» м. Олександрія. Основним кроком для ефективного управління є створення стратегічного плану розвитку, який включає в себе детальний бізнес-план із зазначенням потреб закладу та джерел фінансування. Серед пропонованих ініціатив - впровадження нових культурно-дозвіллевих послуг, зокрема, прокат сценічних костюмів, створення фонограм концертів, а також надання послуг студій звуко- та відеозапису.

Спеціальна увага приділена розробці веб-сайту закладу, який стане центральним місцем для інформування про новини, події, культурні заходи, історію Палацу, а також пропонуватиме онлайн-продаж квитків і перелік платних послуг. Така цифрова трансформація не лише оптимізує діяльність закладу під час воєнного стану, а й забезпечить збільшення кількості потенційних клієнтів.

Планування роботи закладу включає річне стратегічне планування з урахуванням державних, обласних і місцевих програм розвитку мистецтва. З огляду на поточні обставини, такі як карантинні обмеження, плани роботи можуть бути адаптовані і складені навіть на тиждень, що дозволяє ефективно реагувати на змінні умови.

Важливу роль у діяльності закладу відіграє дотримання трудового законодавства, зокрема, КЗПП України, а також ведення трудових відносин через колективні договори з галузевими профспілками. У контексті трудових відносин особливо актуальною є система контрактів, які укладаються на різні терміни (один, три або п'ять років), забезпечуючи таким чином гнучкість і адаптивність до потреб закладу та його працівників.

У сукупності, ці заходи сприятимуть підвищенню ефективності роботи Палацу культури «Світлопільський», забезпечуючи якісне надання культурних послуг та задоволення потреб громади в умовах воєнного стану.

Інноваційні підходи до розвитку культурних послуг, такі як онлайн-платформи для проведення заходів, створення сайту і розширення спектру послуг, відіграють ключову роль у адаптації закладу до сучасних викликів і потреб аудиторії.

В цілому, стратегічне планування та впровадження нових послуг є критично важливими для забезпечення сталого розвитку та успіху Палацу культури «Світлопільський». Ці кроки не тільки збільшують конкурентоспроможність закладу на ринку культурних послуг, але й сприяють його більшій інтеграції в громадське життя міста Олександрія, розширюючи можливості для культурного збагачення та взаємодії з місцевою громадою.

ВИСНОВКИ

Це дослідження виявляє важливу роль, яку установи культурного профілю відіграють у суспільстві, особливо в контексті воєнного стану. Аналіз показує, що такі заклади не лише відображають, але й активно формують духовний вимір нації. Це стає особливо значущим у часи, коли моральний стан народу піддається випробуванням важкими обставинами.

Ключовим аспектом дослідження є виявлення способів, якими ці установи можуть сприяти збереженню та розвитку духовної спадщини, створюючи умови для гармонійного взаємопорозуміння між різними поколіннями та етносами. Це забезпечує підтримку та розвиток національної ідентичності, що є особливо важливим у періоди соціальних потрясінь.

Аналіз також вказує на важливість залучення широкої громадськості до діяльності цих установ. Це підкреслює потребу в адаптації їх до сучасних викликів та потреб суспільства, з метою забезпечення більш інклюзивного та відкритого духовного простору.

Це дослідження відкриває шлях для подальших наукових діянь у сфері політики управління духовними ресурсами. Важливо вивчати і розуміти роль таких закладів, щоб відповідати на сучасні соціальні виклики та формувати моральну основу суспільства, особливо в складних умовах.

В цілому, це дослідження підкреслює значення установ культурного профілю як стовпів суспільного розвитку та морального здоров'я, відкриваючи нові напрямки для досліджень та розвитку в цій сфері. Враховуючи динамічність сучасного світу, ці установи мають адаптуватися до швидко змінних умов, забезпечуючи при цьому збереження духовної спадщини та підтримку різноманіття.

Особливе значення в дослідженні має аналіз ролі таких закладів у формуванні спільнот та зміцненні соціальних зв'язків. В умовах глобалізації та суспільних викликів, таких як воєнний стан, вони можуть стати місцями

зустрічі, обміну ідей та розуміння, забезпечуючи важливу платформу для соціального діалогу та взаєморозуміння.

Крім того, дослідження підкреслює потребу у залученні молоді та інших менш репрезентованих груп населення до активностей цих установ. Це сприятиме формуванню більш інклюзивного та різноманітного духовного середовища, що відображає широкий спектр голосів та досвідів.

Також важливо відзначити, що ці установи мають величезний потенціал у сфері освіти та навчання. Вони можуть виступати як центри навчання та розвитку, де відвідувачі мають можливість дізнатися більше про історію, традиції та мистецтво. Це сприятиме підвищенню обізнаності та підготовці громадян до активної участі у духовному житті.

На закінчення, дослідження вказує на необхідність подальшого розвитку цих установ, з метою їх більшої відкритості, інклюзивності та адаптивності до сучасних умов. Це дозволить їм залишатися релевантними та впливовими у сучасному швидкозмінному світі, забезпечуючи при цьому збереження та розвиток духовного спадку та ідентичності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Міністерство освіти і науки України. Структура і основні функції культури. Історія української культури. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uahistory.co/book/ukraine-culture-history-textbook-palm-2013/2.php>. (дата звернення: 18.09.2023).
2. Somasundaram, D., & Sivayokan, S. (2013). Rebuilding community resilience in a post-war context: developing insight and recommendations - a qualitative study in Northern Sri Lanka. *International Journal of Mental Health Systems*, 7, Article 3. <https://ijmhs.biomedcentral.com/articles/10.1186/1752-4458-7-3>. (дата звернення: 21.09.2023).
3. Essien, E. (Ed.). (2020). *Handbook of research on the impact of culture in conflict prevention and peacebuilding*. Hershey, PA: IGI Global, Information Science Reference. <https://searchworks.stanford.edu/view/13872023>. (дата звернення: 12.09.2023).
4. Назаренко, Ю. (2021, 21 грудня). Культура і пандемія COVID-19: хто постраждали і що з цим робити? Українська правда _Життя. <https://life.pravda.com.ua/columns/2021/12/21/246909/>. (дата звернення: 20.09.2023).
5. Головач, Н. (2021, 07 липня). Менеджмент культури в контексті сучасних соціокультурних перетворень. Альманах "Культура і Сучасність". <https://journals.uran.ua/kis/article/view/234370>. (дата звернення: 05.09.2023).
6. Щодо функціонування закладів культури і трудових відносин в умовах воєнного стану. (2022, 24 лютого). Сайт Фонду «Софія Київська». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://st-sophia.org.ua/uk/novini/shhodo-funktsionuvannya-zakladiv-kulturi-i->

- [trudovih-vidnosin-v-umovah-voyennogo-stanu/](#). (дата звернення: 15.09.2023).
7. Olzacka, E. (2021). The Role of Museums in Creating National Community in Wartime Ukraine. *Nationalities Papers*, 49(6), 1028-1044. <https://doi.org/10.1017/nps.2020.39> (дата звернення: 17.09.2023).
 8. Садовенко С.М. Клубні заклади як важливий чинник становлення і розвитку культури регіонів України: функції та форми діяльності. URL: <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=536065>. (дата звернення: 11.10.2023).
 9. Національний звіт про культурну політику в Україні/ Представлений на засіданні Керівного комітету з культури Ради Європи, Страсбург, 10 травня 2007 року. С: <http://mincult.kmu.gov.ua/mincult/uk/index>. (дата звернення: 12.09.2023).
 10. Кадровик.UA. (2022). Робота закладів освіти під час воєнного стану. URL: <https://www.kadrovik.ua/novyny/roboata-zakladiv-osvity-pid-chas-voyennogo-stanu>. (дата звернення: 17.09.2023).
 11. Mugal, M. (2023, 23 Жовтня). Освіта в умовах війни: виклики та перспективи для України. IAA. URL: <https://iaa.org.ua/articles/education-in-times-of-war-challenges-and-prospects-for-ukraine/>. (дата звернення: 25.10.2023).
 12. Підручники для вузів онлайн. (n.d.). Культурно-мистецька освіта. Наукове забезпечення розвитку культури. URL: https://pidru4niki.com/10290228/kulturologiya/kulturno-mistetska_osvita_naukove_zabezpechennya_rozvitku_kulturi. (дата звернення: 05.08.2023).
 13. Сумський державний університет. (n.d.). Організаційно-правові засади діяльності суб'єктів господарювання в Україні. URL: https://elearning.sumdu.edu.ua/free_content/lectured:dcba53ea3aec7cec4

9fab7f1e283e5398b7b7bdf4/latest//2028926/index.html. (дата звернення: 16.09.2023).

14. Інститут післядипломної освіти та довузівської підготовки. (n.d.). Інформація. URL: <https://ipodp.pnu.edu.ua/%d1%96%d0%bd%d1%84%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%b0%d1%86%d1%96%d1%8f-2/>. (дата звернення: 13.09.2023).
15. Вікіпедія. (n.d.). Комерційна організація. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D1%80%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0_%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F. (дата звернення: 03.09.2023).
16. Розвиток підприємницької діяльності у сфері культури - Osvita.ua. (дата звернення: 15.10.2023).
17. Професійна підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації працівників - КАДРОВИК.UA. Головний кадровий журнал України. URL: <https://www.kadrovik.ua/content/profesiyna-pidgotovka-perepidgotovka-ta-pidvishchennya-kvalifikaciyi-pracivnikiv> (дата звернення: 14.09.2023).
18. Ст 201 КЗпП України. Організація виробничого навчання. Стаття Кодексу законів про працю України зі змінами 2023 рік. URL: <https://urst.com.ua/kzpp/st-201> (дата звернення: 13.09.2023).
19. Ukrainian cultural heritage during the 2022 Russian invasion - Wikipedia. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Ukrainian_cultural_heritage_during_the_2022_Russian_invasion (дата звернення: 06.10.2023).
20. The long fight for arts and culture in Ukraine as war rages on | The World from PRX. URL: <https://theworld.org/stories/2023-05-25/long-fight-arts-and-culture-ukraine-war-rages> (дата звернення: 03.09.2023).

21. Рейтинг волонтерських організацій України | Топ 25. URL: <https://focus.ua/uk/ratings/587671-atlanti-nezlamnosti-top-25-volonterskih-organizacij-ukrajini-2023> (дата звернення: 01.08.2023).
22. Ukraine Art Aid Center шукає підтримки - European Business Association. URL: <https://eba.com.ua/wanted-items/ukraine-art-aid-center-shukaye-pidtrymky/> (дата звернення: 05.09.2023).
23. Ветеранські - savelife.in.ua. URL: <https://savelife.in.ua/projects/veteran> (дата звернення: 07.08.2023).
24. "Повернись живим" продасть на аукціоні роботи українських художників – Суспільне Культура. URL: <https://suspilne.media/245933-povernis-zivim-prodast-na-aukcioni-roboti-ukrainskih-hudoznikiv-sob-zibrati-grosej-na-zsu/> (дата звернення: 07.08.2023).
25. Солом'янські котики. URL: <https://kittysoloma.org/> (дата звернення: 05.09.2023).
26. Ми шукаємо партнерів-виробників, які готові допомогти з конкретною проблемою. URL: <https://u24.gov.ua/uk/projects> (дата звернення: 10.10.2023).
27. Солом'янські котики | Telegram Webview: kitty_soloma/2733. URL: https://www.group-telegram.com/kitty_soloma.com/2733 (дата звернення: 07.10.2023).
28. Солом'янські котики — як працюють волонтери в умовах повномасштабної війни — фото (focus.ua). Мілана Гашимова, опубліковано 25 серпня 2023 року о 17:00. URL: <https://focus.ua/uk/ukraine/588154-solom-yanski-kotiki-budemo-dopomagati-i-voyuvati-stilki-skilki-treba-dlya-togo-shchob-peremogti​> (дата звернення: 07.10.2023).
29. Fundraising Events For Ukraine To Get Involved With. URL: <https://www.countryandtownhouse.com/culture/fundraising-events-for-ukraine-to-get-involved-with/> (дата звернення: 13.10.2023).

30. Закон від 19 червня 2022 р. № 2310-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки національного музичного продукту та обмеження публічного використання музичного продукту держави-агресора». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2310-20>. (дата звернення: 15.10.2023).
31. Україна. Закон від 29 травня 2023 р. № 3120-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо унормування конкурсної процедури призначення керівників комунальних закладів культури та формування базової мережі закладів культури». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3120-IX>. (дата звернення: 12.10.2023).
32. Головна | Міністерства культури та інформаційної політики України. URL: <https://mkip.gov.ua/documents/261.html> (дата звернення: 24.09.2023).
33. Нормативно-правові акти | Міністерства культури та інформаційної політики України. URL: <https://mcip.gov.ua/mystetstvo/normatyvno-pravovi-akty/> (дата звернення: 21.09.2023).
34. Головна | Міністерства культури та інформаційної політики України. URL: <https://mkip.gov.ua/documents/304.html>
35. Україна. Закон від 28 червня 2023 р. № 3161-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо окремих питань, пов'язаних із проходженням військової служби під час дії воєнного стану». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3161-IX>. (дата звернення: 27.10.2023).
36. Уряд затвердив План пріоритетних дій на 2023 рік | Кабінет Міністрів України. Департамент комунікацій Секретаріату Кабінету Міністрів України, опубліковано 14 березня 2023 року о 15:27. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uriad-zatverdyyv-plan-priorytetnykh-dii-na-2023-rik> (дата звернення: 16.10.2023).
37. Нормативно-правові акти | Міністерства культури та інформаційної політики України. URL: <https://mcip.gov.ua/kulturna-spadshchyna/normatyvno-pravovi-akty> (дата звернення: 16.10.2023).

ДОДАТКИ

Додаток 1

ПЛАН РОБОТИ

КЗ «Палац культури «Світлопільський» на 2023 рік

м. Олександрія

	<i>Місце проведення</i>	<i>Назва заходу</i>	<i>Відповідальні</i>	<i>Примітки</i>
СІЧЕНЬ				
1.	Сквер ПК«Олександрійський театр»	Новорічно-розважальні програми для дітей «Викрадена карта, або як врятувати Новий рік»	Яворська Л.О. Мурований В.П.	За планом УКіТ
2.	Глядацька зала	Театр юного глядача «Апельсин». Вистава «Ніч перед Різдвом»	Клюєв Д.К. Яворська Л.О. Зозулінська Н. В.	
3.	Пам`ятник Шевченка	Літературно-музична композиція до Дня Соборності та Свободи України	Клюєв Д.К. Мурований В.П.	
4.	Дискозал	Вечори відпочинку в клубі «Українська світлиця»	Матящ А.М.	
ЛЮТИЙ				
2.	Глядацька зала	Вистава про війну, мрії та кохання «Плата» за мотивами п`єси Н.	Яворська Л.О. Мурований В.П.	

		Ігнат'євої «Віно» (практична робота студентів ОФККіМ)		
3.	Глядацька зала	Вистава «Рапунцель» за мотивами казки Братів Грим (практична робота студентів ОФККіМ)	Яворська Л.О. Мурований В.П.	
4.	Пл. Соборна	Літературно музична композиція до Дня єднання «Країна нескорених»	Клюєв Д.К. Яворська Л.О.	
5.	Глядацька зала	Благодійний концерт «Голос мого народу» (практична робота студентів ОФККіМ)	Яворська Л.О. Заболотнікова Н.П. Паніна Н.В. Кучеренко О.М. Бушмакіна А.В.	
6.	Глядацька зала	Народний аматорський театр, вистави «Мир вашому дому» за твором Г. Горіна	Клюєв Д.К. Бессмольна Т.М.	
7.	Пл. Соборна	Колодій. Розважальна програма «Колодія відзначаємо - Перемогу»	Клюєв Д.К. Яворська Л.О. Зозулінська Н.В. Бессмольна Т.М.	

		наближаємо!»		
8.	Дискозал	Вечори відпочинку в клубі «Українська світлиця»	Матяш А.М.	
БЕРЕЗЕНЬ				
1.	Глядацька зала	Благодійний концерт «Переможна весна»	Клюєв Д.К. Яворська Л.О. Мурований В.П.	
2.	Глядацька зала	Концертна програма муніципального інструментального ансамблю «Мелодія» «Пора кохання»	Клюєв Д.К. Кузьменко Л.І.	
3.	Глядацька зала	Обласний огляд- конкурс аматорських театральних колективів «Театральна весна Кіровоградщини»	Клюєв Д.К. Яворська Л.О. Бесмольна Т.М. Зозулінська Н.В.	
4.	Дискозал	Вечори відпочинку в клубі «Українська світлиця»	Матяш А.М.	

КВІТЕНЬ				
1.	Глядацька зала	Народний аматорський театр юного глядача «Апельсин». Прем'єра вистави «Скажене весілля»	Клюєв Д.К. Яворська Л.О. Зозулінська Н.В.	
2.	Хол І поверх	Концертно- розважальна програма за участю вокальних колективів Палацу «У колі друзів» для дітей з особливими потребами.	Яворська Л.О. Мурований В.П.	
3.	Дискозал	Вечори відпочинку в клубі «Українська світлиця»	Матяш А.М.	
ТРАВЕНЬ				
1.		Заходи до Дня Перемоги над нацизмом	Клюєв Д.К. Яворська Л.О.	За планом УКіТ
2.	На території ПК «Світлопільський»	Всесвітній День вишиванки. Концертна	Клюєв Д.К. Яворська Л.О. Мурований В.П.	

		програма «Вишиванка – український оберіг» за участю творчих колективів міста		
3.	Глядацька зала	Звітний концерт хореографічного колективу класичного та сучасного танцю «Alex Modern»	Яворська Л.О. Цапюк О.А.	
4.	м. Кропивницький	Всеукраїнський фестиваль – конкурс вокально-хорового мистецтва «Калиновий спів»	Яворська Л.О. Заболотнікова Н.П. Паніна Н.В.	
5.		Заходи до Дня міста	Клюєв Д.К. Яворська Л.О.	За планом УКіТ
6.	Глядацька зала	Святкова концертна програма зразкового вокального ансамблю «Нові імена» приурочена 35-річчю колективу	Яворська Л.О. Заболотныкова Н.П.	
7.	Дискозал	Вечори відпочинку	Матяш А.М.	

		в клубі «Українська світлиця»		
ЧЕРВЕНЬ				
1.	На території ПК «Світлопільський»	Концертно- розважальна програма до Дня захисту дітей «Країна веселого настрою»	Яворська Л.О. Мурований В.П.	
2.	Глядацька зала	Випускні вечори ЗНЗ № 15, 20, ЛІТ.	Клюєв Д.К. Яворська Л.О.	За планом ЗНЗ
3.	На території ПК «Світлопільський»	Концертна програма до Дня Конституції України онлайн привітання до Дня Конституції України, «3 Днем Конституції, незламні українці	Клюєв Д.К. Яворська Л.О. Колосовська О.Д.	
4.	На території ПК «Світлопільський»	Розважально-ігрові програми для дітей «Країна веселого настрою», за участю команди аніматорів та	Клюєв Д.К. Яворська Л.О. Мурований В.П.	

		дитячого сектору ПК «Світлопільський»		
5.	Дискозал	Вечори відпочинку в клубі «Українська світлиця»	Матяш А.М.	
ЛИПЕНЬ				
1.	На території ПК «Світлопільський»	3 нагоди Дня родини благодійний концерт «Моя родина - мій скарб»	Яворська Л.О. Мурований В.П.	
2.		Розважально-ігрові програми для дітей «Країна веселого настрою», за участю команди аніматорів та дитячого сектору ПК «Світлопільський»		
3.	Дискозал	Вечори відпочинку в клубі «Українська світлиця»	Матяш А.М.	
СЕРПЕНЬ				
1.	На території ПК	Концертна	Клюєв Д.К.	

	«Світлопільський	програма до Дня молоді України «Квітує у пісні й добрих справ, чарівна молодість моя»	Яворська Л.О. Мурований В.П.	
2.	Пл. Соборна	Урочистості з нагоди Дня Державного Прапора України та Дня Незалежності України «Україна. Народжені вільними».	Клюєв Д.К. Яворська Л.О. Колосовська О.Д. Мурований В.П.	За планом УКіТ
3.		Урочистий мітинг «Ви назавжди в наших серцях» з нагоди Дня пам'яті захисників України, які загинули у боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність нашої держави.	Клюєв Д.К. Яворська Л.О. Мурований В.П.	За планом УКіТ
4.	Дискозал	Вечори відпочинку	Матяш А.М.	

		в клубі «Українська світлиця»		
ВЕРЕСЕНЬ				
1.	Хол І поверх	Розважально-ігрова програма для дітей інвалідів «Веселімось в колі друзів»	Яворська Л.О. Мурований В.П.	
2.	Глядацька зала	Концертна програма до Дня рятувника за участю творчих колективів Палацу	Яворська Л.О. Мурований В.П.	
3.	Глядацька зала	Концертна програма до Дня працівників освіти за участю творчих колективів Палацу та кращих колективів міста	Клюєв Д.К. Яворська Л.О. Колосовська О.Д.	
4.	Хутір Надія	Участь у Всеукраїнському театральному святі «Вересневі самоцвіти»	Клюєв Д.К. Яворська Л.О. Бесмольна Т.М. Зозулінська Н.В.	
5.	Дискозал	Вечори відпочинку в клубі	Матяш А.М.	

		«Українська світлиця»		
ЖОВТЕНЬ				
1.	Пам'ятник невідомому солдату	Мітинг до Дня визволення України від нацистських загарбників	Клюєв Д.К. Яворська Л.О.	За планом УКіТ
2.	На території ПК «Світлопільський	Концертна програма до Дня козацтва та Дня Захисників та Захисниць України «Ви на варті нашого спокою»	Клюєв Д.К. Яворська Л.О. Мурований В.П.	
3.	Геріатричний пансіонат ГО «Віра»	До Дня людей похилого віку – благодійні концерти «Будьте здорові!»	Яворська Л.О. Колосовська Л.О.	На замовлення
4.	Дискозал	Вечори відпочинку в клубі «Українська світлиця»	Матяш А.М.	
ЛИСТОПАД				
1.	Онлайн трансляція	Привітання до Дня студентів від	Яворська Л.О. Мурований В.П.	

		творчих колективів Палацу		
2.	Глядацька зала	Концертна програма до Всеукраїнського дня працівників культури та майстрів народного мистецтва «Іскри творчості»	Клюєв Д.К. Яворська Л.О. Колосовська О.Д.	
3.	Геріатричний пансіонат ГО «Віра»	До Міжнародного Дня інвалідів благодійні концерти «Бажаємо Вам душевного тепла та затишку!»	Яворська Л.О. Колосовська О.Д.	
4.	Пл. Соборна	Літературно - музична композиція до Дня Гідності та Свободи «Країна нескорених».	Клюєв Д.К. Яворська Л.О. Мурований В.П.	За планом УКіТ
5.	Дискозал	Вечори відпочинку в клубі «Українська світлиця»	Матяш А.М.	
ГРУДЕНЬ				

1.	Міська рада	Заходи до Дня самоврядування	Клюєв Д.К. Яворська Л.О. Карпачова О.О.	За планом УКіТ
2.		Заходи до Дня святого Миколая	Клюєв Д.К. Яворська Л.О. Мурований В.П.	
3.	Площа Соборна	Відкриття міської ялинки	Клюєв Д.К. Яворська Л.О. Колосовська О.Д.	За планом УКіТ
4.	Глядацька зала	Новорічна казка для малечі	Клюєв Д.К. Яворська Л.О. Зозулінська О.Д.	
5.	Дискозал	Вечори відпочинку в клубі «Українська світлиця»	Матяш А.М.	

Директор КЗ «Палац культури «Світлопільський»

Дмитро КЛЮЄВ